

SAMORA

NR. 1 JANUAR/MARS 2018 kr 50,-

**Sumaya Jirde Ali:
– Litteraturverdenen
trenger oss**

■ Det danske forbud mot løsskjegg

■ Utestengt fra utelivet

**■ Kulturen som kommer,
kulturen som går**

Andreas Hammer
Holmefjord

Nora Warholm
Essahli

Endre Dalen

Camille Oneida
Charles

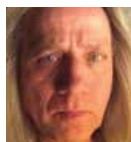
Andrew
Mukuria

Anne Gerd
Grimsby Haarr

Bård Kjølge
Rønning

Stein
Lillevolden

Anna Keyn

Loveleen
Rihel Brenna

Selma
Benmalek

Even Tømte

Mari K.
Linløkken

Marit Lundby

3 LEDER: UVANLIG APROPOS

4 DET DANSKE FORBUD MOT LØSSKJEGG

Et juridisk triks fra Danmarks regjering.

10 UTESTENGT FRA UTELIVET

Hva gjør man hvis man blir diskriminert på bakgrunn av hudfarge?

12 MED UTGANGSPUNKT I KONSPIRASJONER

Ny Tid inviterte til frokostmøte med Johan Galtung, om antisemittisme og rasisme.

16 GAZAS JØDISKE PROFET

Norman Finkelstein besøkte Samfunnsalen i Oslo i vinter.

18 – LITTERATURVERDENEN TRENGER OSS

Intervju med «Årets Bodøværing» og «Årets stemme», Sumaya Jirde Ali.

20 FRA BLOKK TIL TEATER

Anmeldelse av *Fra blokk til blokk* med Don Martin, Fela og Castro.

21 KULTUREN SOM KOMMER, KULTUREN SOM GÅR

Det har gått ut bud fra Kulturdepartementet om at strategien for en fremtidens kulturpolitikk skal legges.

24 STILSIKKER UTSTILLING OM FORDOMMER

Tankevekkende utstilling på IKM.

26 HVA JEG LÆRTE AV MORMONS BOK

Hvorfor går vi mann av huse for å le av en religiøs minoritet vi knapt har hørt om?

29 DIN VIRKSOMHET ER HELLER IKKE IMMUN

Hvordan motvirke seksuell trakassering på jobb?

32 DET ER PENGENE SOM TELLER

Om barnefattigdom.

34 KVINNEDAGSMOBILISERING PÅ MELAHUSET

Den internasjonale kvinnedagen ble feiret på Melahuset 8. mars.

36 FRAGMENTERT SOUL

Intervju med artisten Nosizwe.

39 INDUSTRIELL ELEGI

Anmeldelse av East Mans grime-album *Red, White & Zero*.

40 KAIRO-UNDERGRUNNENS NICO

Anmeldelse av Nadah El Shazlys eksperimentelle album *Ahwar*.

42 ADJØ OSLO SPEKTRUM, HEISANN COLOSSEUM

Om Karpe Diems episke reise: Fra fritidsklubb til Oslo Spektrum og Colosseum.

44 TILBAKE TIL AFROFUTURISMEN

Intervju med musikkprodusenten Ibaaku.

46 NYHETER FRA NORSK PEN

Norsk PEN, Norsk Redaktørforening og Norsk Journalistlag har skrevet brev til Erdogan.

47 ETC

52 BAKSIDE

Dikt av A. Sivanandan (1923-2018)

SAMORA

– Magasinet som krysser grenser –

NR 1 - JANUAR/MARS 2018

40. årgang

Mariboegate 8
0183 Oslo
www.samora.no
samora@samora.no

Forsidefoto
Selma Benmalek

Redaksjon

Mohamed Abdi,
Selma Benmalek,
Even Tømte &
Endre Dalen (redaktør)

Redaksjonsråd

Mari K. Linløkken, Turid Heiberg,
S. Ananthakrishnan, Inger Aguilar
& Ashley Shiri

Ansvarlig redaktør
Khalid Salimi

Abonnement

(4 nr pr år):

kr 200 for enkeltpersoner
kr 250 for institusjoner
Bankkonto: 5005.06.28245
ISSN 0801 - 6992

Trykk

UnitedPress

Skribentene er selv ansvarlig for innholdet i Samoras artikler. Samora arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener å ha blitt urettmessig omtalt, kan henvende seg til redaksjonen eller Pressens Faglige Utvalg.

PFU er et klageorgan oppnevnt av Norsk Presseforbund som behandler presseetiske spørsmål.
Adresse: PFU, Rådhusgt 17, 0101 Oslo

Samora er en partipolitisk uavhengig, livssynsnytral og økonomisk frittstående publikasjon.

Uvanlig apropos

I det Samora går inn i sin 40. årgang blir Sumaya Jirde Ali utsatt for noe av den groveste rasistiske hetsen vi har vært vitne til i norsk offentlighet. Særlig i offentlige forum og kommentarfelt. Det tvilsomme nettmagasinet Resett, ved redaktør Helge Lurås har nemlig satt i gang noe mange omtaler som en kampanje som retter seg mot den unge poeten med de store ambisjonene, det heroiske motet og den uslukkkelige tørsten etter å utforske nye, og kanskje, helst gamle bøker.

Man kan spørre seg hvor mye unge engasjerte kvinner med minoritetsbakgrunn som Sumaya og Lan Marie Nguyen Berg bør finne seg i. Ytringsfrihet er tydeligvis ikke for hvem som helst skal vi tro Lurås og hans orkeher med netttroll.

I forkant av 8. mars-markeringen ble Sumaya så hetset og truet at hun trakk seg fra markeringen i Bergen hvor hun skulle holde apell. Hun møtte likevel selvsikkert opp og gjennomførte til rungende applaus. Med denne viljestyrken er Sumaya med på å gi større rom for ytringsfrihet i Norge. Andre nordmenn med minoritetsbakgrunn vil forhåpentligvis kunne benytte seg av dette.

Talløse Sumaya-masker dekorerte Youngstorget i Oslo og markeringer i andre byer i 8. mars-toget, trykt opp etter initiativ fra Suzanne Kaluza og PR-byrået Trigger. Sumaya ble gjort om til et ikon alle som kjemper mot rasisme og sexisme kunne identifisere seg med, uansett hvor i det interseksjonelle treet de befinner seg.

Det mest oppsiktsvekkende med Sumaya er at hun deaktiverer alle klisjeer om en svart muslimsk kvinne med hijab.

I forfatterne, poetene og aktivistenes verden skal man lete lenge etter noen som ligner. Hun har riktignok Black Pantheren Assata Shakurs poetiske kraft, feministen og forfatteren Chimamanda Ngozi Adichies selvsikkerhet, antropologen og folkloristen Zora Neale Hurstons nysgjerrige fremtoning, aktivisten Angela Davis' retoriske evner, sci-fi-forfatteren Octavia E. Butlers altopp-slukende fantasi og menneskeretts-aktivisten og forfatteren Arundhati Roys viljestyrke til å kritisere sine egne. I likhet med poeten Sonya Sanchez har hennes profane språk vært sjokkerende på en innovativ måte, uvanlig apropos, og kanskje til og med sjokkerende innovativt (ja, fuck Listhaug!).

For å trekke inn en lokal referanse, fra nettserien Skam: Er ikke egentlig Sumaya virkelighetens Sana, bare mye klokere, mer samfunnsengasjert og enda mer munnrapp?

Oppi all dritten Sumaya har gått gjennom i det siste finnes det likevel lysglimt. Hun ble i fjor kåret til årets Bodøværing, vant i januar Zola-prisen og i februar Osloprisen for «Årets stemme» fra Natt&Dag. Og lysere tider skal det bli. Sumaya vil ikke la seg kue av netttrollene:

– Jeg gis ikke plass slik Lurås hevder; jeg tar den – og min høylytte røst må folk venne seg til, for den skal ingensteds. Den er hjemme, skriver Sumaya i Klassekampen 8. mars.

ENDRE DALEN

Redaktør

Det danske forbud mot løsskjegg

Danmarks regjering har nylig lagt frem en lov med forbud mot løsskjegg! Dette handler ikke om trusselen fra spioner med løsskjegg, men er et juridisk triks hvor et forbud mot niqab og burka skal fremstå som allment forbud mot maskering i det offentlige rom.

STEIN LILLEVOLDEN

SAMORA

Den danske Løsskjeggsløven av 2018 forsøker med en rekke runde formuleringer og prokuratorknep å komme utenom menneskerettigheters begrensinger mot forbud direkte rettet inn mot bestemte religiøse eller etniske grupper, selv om alle selvfølgelig vet hva det handler om; nemlig å ramme muslimers kulturelle autonomi og rettigheter. Politikerne sier flåsete at politiet nok vil klare å tolke hvem den altomfattende maskeringsloven likevel er rettet inn mot, slik at det ikke rammer julenissens skjegg og Putti Plutti Pott, eller karneval og dansk fastelavnsutkleddning.

Nå er niqab og burka og annen slags religiøs ansikts-tilsløring omtrent like sjeldent i dansk offentlighet som løsskjegg, men som det meste av politikk i dette landet handler også dette om å tilfredsstille regjeringens støtteparti Dansk Folkeparti, og utvide den populistiske skrytelisten over innstramninger mot flyktninger, mennesker med gener av utaskjærs opprinnelse og med annet livssyn enn luthersk eller materialistisk. Men alle vet at dette bare er en galgenfrist inntil de kommer med neste krav med forbud, hvor hovedmålet blir hijab. Det vil kanskje bli kamouflert som forbud mot ørevarmere, eller luer som skjuler ørene, eller hva de nå må komme opp med av bekledningsgjenstander som juridisk kan bortdefinere de stadige angrepene på muslimer.

Ha'kke tid, for vi skal finne burka

I symbolpolitikken mot etniske og religiøse minoriteter er politikerne ikke så nøye med lovtekstens formulering, bare den innforståtte undertekstens retning er tydelig nok. Dette har det danske Politiforbundet sagt seg utilfreds med, og har bedt om klarere og mer konkrete retningslinjer. Slik lovforslaget om den offentlige tilsløring er formulert, er det forbudt å stå ikledd niqab eller annen ansiktsdekkende bekledning utenfor moskeens dør, men ikke innenfor.

Politiforbundet er ikke særlig lysten på en situasjon hvor de er lovmessig pålagt å gripe inn mot mange mennesker utenfor eller på vei til en gudstjeneste: «... der opstår en helt speciel situation, når vi står med mennesker, som generelt er fredelige, men på grund af deres religion skal vi i politiet fjerne en hovedbeklædning fra dem. Derfor er det vigtigt med fuldstændigt krystalklare retningslinjer, så vi ikke står i nogen som helst dilemmaer.» (politiken.dk/6329394). Slike dilemmaer for håndheverne interesserer ikke politikerne, for der er det viktigste å fremstå som handlekraftig og overgå hverandre i haking på muslimer, i håp om at dette gir de forventede prosentpoeng på gallup.

Hundefløytepolitikk

Den liberale del av regjeringspartiene Venstre og Liberal Alliance, som i utgangspunktet mener folk kan tro og kle seg som de vil, har formelig måttet slå knute på seg selv for å komme opp med en forklaring om at forbudet ikke har noe med islam, niqab og burka å gjøre, fordi ingen skal kunne skjule seg i et åpent samfunn. Hele deres kroppsspråk er tydelig ubekvemt når de skal forsvare denne løgneren, men de vet godt at det er Dansk Folkeparti og innstrammerne i deres egne partier som bestemmer det hele dansk politikk, så de bøyer nakken for overmakten. Alle erkjenner det absurde i et symbolsk vedtak om forbud mot pappneser og løsskjegg for å ramme en meget marginal gruppe kvinner som bruker niqab eller burka.

Dette er et eksempel på det som i USA kalles Dog-whistle politics, et hundefløytespråk der kontroversielle ting pakkes inn slik at det oppfattes som ganske uskyldig i offentligheten, men inneholder uhørlige høyfrekvente «koder» rettet mot spesielle grupper. Lovgiverne i Danmark gjemmer seg bak at det er et generelt maskeringsforbud, mens hundefløyteplyttende anti-muslimer oppfatter at dette er

«Alle vet at dette bare er en galgenfrist inntil de kommer med neste krav med forbud, hvor hovedmålet blir hijab»

Illustrasjoner: Sureyya Aydin

nok en milepæl i bekjempelse av det de mener er den islamistiske fare. Håndhevelsen av loven overlates så til politiets fordommer. Politikerne håper på at de leser underteksten, slik at de skiller mellom japanske turister med munnbind mot smitte og forurensning, karneval, utdrikningslag og halloweenkostymer, og treffer selve målet for inngrepet; de mest «forherdede» muslimske kvinner i heldekkende drakt.

Skrytelisten

For et knapt års tid siden la udlændinge- og integrationsminister Inger Støjberg ut en selfie på Facebook iført sitt mest heldekkende smil, hvor hun feiret regjeringens innstramning nr. 50 på utlendingsområdet med stor bløtkake i passende brun glasur, omkranset av eksotisk frukt stengt ute med en mur av pisket krem, og i sentrum tallet femti flankert av Dannebrog. I de etterfølgende måneder av 2017 har de samlede innstramningene kommet opp i 67, men nye står klare dess nærmere vi kommer et folketingsvalg. (Hele listen kan leses på uim.dk/gennemforte-stramninger-pa-udlaendgeomradet).

«Listhaug foretrekker å være utvisnings- og uttransporteringsminister fremfor å være integreringsminister, for å styrke Frps hårde profil overfor skuffede kjernevelgere.»

Her tidlig på nyåret kom så jaktseongens første innstramning, der det ble politisk enighet mellom den borgerlige regjeringen, støttepartiet Dansk Folkeparti og Socialdemokraterne, om skjerpede regler for familiegjenforening, hvor en antatt sannsynlighet for integrasjon skal være avgjørende. Den allerede svært bisarre danske ghettolisten blir her supplert med en utvidet liste over 40 belast-

ede områder hvor du absolutt ikke skal bo hvis du skal gjøre deg forhåpning om å oppnå å få utenlandsk ektefelle og familie til Danmark. Dette skal gjelde alle, men igjen er det hundefløytepolitikk, hvor man vet hvem som bor i de fattige områdene, men later som det gjelder alle. Her slås to fluer i en smekk. Den kontroversielle situasjonen dansker som har måttet bosette seg i Malmø for å oppnå å få utenlandsk ektefelle

inn i EU, kan nå flytte hjem, mens fattige innvandrere- og flyktningfamilier skal hindres i å bli gjennforent fordi de bor i feil område.

«Nærområdet har blitt en internasjonalt løsen og et kodeord for all motstand mot asylretten, og hvor populistene holder frem nærområdene som tryllemiddel for å holde flyktninger ute fra Europa.»

Operasjonalisering av strukturell rasisme

Det permanente og stadig mer oppskrudde trykket i flyktninge- og utlendingspolitikken gjør den strukturelle rasisme operasjonell, i den forstand at regjeringens politikk med letthet omformes til forakt, hets, vold, undertrykkelse og forskjellsbehandling i hele det danske samfunn. Det er ikke tvil om at også et forbud mot det marginale fenomen burka vil transformeres til hets og angrep på kvinner som bruker hijab.

Den danske utestengningsminister elsker sitt kallenavn «Inger Støjsender», og har i Norge en trofast beundrer og lærling i Sylvi Listhaug. Med utnevnelsen av Listhaug som justis-, beredskaps- og innvandringsminister har Norges blåsorte regjering definitivt og uforbeholdent koblet asylsøkere, innvandring og kriminalitet sammen i et ministerium.

Listhaug som kriminaliseringsminister setter henne i den helt særlige posisjon å foreslå lover, innføre forskrifter og sikre håndhevelsen av dem, og hun behøver ikke lenger å drive med litt symbolsk integrasjonspolitik. Justisdepartementet er ikke som andre departementer, hvor man først og fremst er preget av utredninger og budsjetter. Justis er rendyrket makt pakket inn i juss – et kodespråk som behendig skjuler politikken bak et slør av faglighet og nøytralitet. Listhaug foretrekker å være utvisnings- og uttransporteringsminister fremfor å være integreringsminister, for å styrke Frp hårde profil overfor skuffede kjernevelgere, og ikke minst ha muligheten til kjappe, mediatilpassede forbudsutspill, i stedet for å bakse med langsiktig og fremtidsrettet integreringspolitikk.

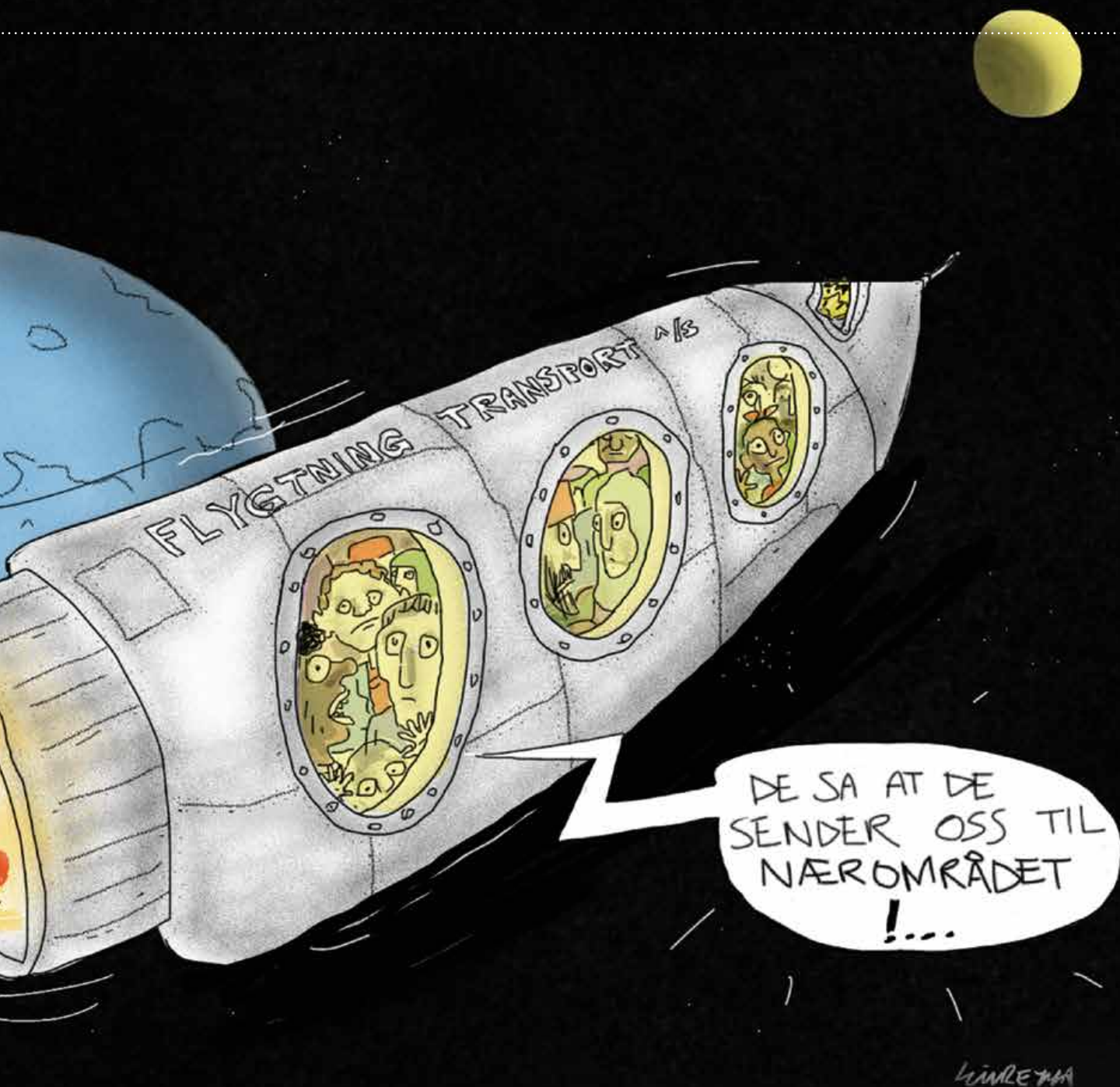
Dette er ikke et departement for visjoner og fremtidsoptimisme, men et sted hvor alt tenkes i reaksjon og worst case-situasjoner. Ingen visjonær politiker har noensinne overlevd i lang tid i Justisdepartementet, men en kynisk maktpolitiker som Listhaug vil enkelt bli integrert der og elske å ha hele det tunge kriminaliseringsapparat av fysiske maktmidler med seg i kampen mot flyktninger og innvandrere. Danmark er i historien blitt beskyldt for å påføre Norge en politisk, økonomisk og kulturell firehundreårsnatt, men det snarere i våre dager vi ser en dansk formørkelse infiltrere norsk politikk.

Sosialdemokratiets fall

Ikke bare den danske regjeringskoalisjonen av Venstre, Konservative og Liberal Alliance, men også det norske Arbeiderpartiets søsterparti Sosialdemokratiet har tilpasset seg til Dansk Folkepartis utlend-

ingsfiendtlige politikk, og signaliserte i høst at de ikke bare vil støtte et niqab/burka-forbud, men også den nye familiejenforeningspolitikken. Det skal utskrives nyvalg i Danmark innen et drøyt år, derfor har Socialdemokratiet begynt å komme med stadig mer rabiate utspill for å overtrumfe de ideologisk førende populistene. Det siste er sosialdemokratenes plan for å sende alle asylsøkere til danskdrevne mottakssentre, for eksempel i Nord-Afrika, hvor de skal interneres mens asylsaken behandles. Dette til tross for at nordafrikanske land klart har sagt fra at de har mer enn nok med sin egen flyktningssituasjon, så fremføres Socialdemokratiet dette som en reell politikk for å stenge de danske grenser.

De som ikke oppfyller kravene til asyl skal returneres til hjemland eller tredjeland, mens de som kan få asyl skal plasseres i FN-leire som ikke eksisterer. Det danske Folketinget skal hvert år vedta et øvre tak for hvor mange av disse som eventuelt kan komme til Danmark som kvoteflyktninger. Danmark tar for tiden ikke imot kvoteflyktninger i det hele tatt, men sosialdemokratenes forslag går på et tak på omkring 1000 personer pr. år. I forslaget ligger det at denne planen med leire i «nærområdene» skal bli hele EUs plan, kombinert med en total lukning av Europas grenser for asylsøkere. Alle skal tilbake til leire i «nærområdene», og av dem som blir anerkjent som «reelle flyktninger» skal det likevel være politisk fastsatte mål for hvor mange som kan komme til EU, vurdert etter mulighetene for integrasjon. Norske

sosialdemokrater har med enkelte forbehold signalisert interesse for den nypopulistiske linje fra deres danske søsterparti, og dette vil helt sikkert tilta når det nærmer seg stortingsvalg.

Svekkelse av menneskerettigheter

Danmark blir ofte internasjonalt holdt frem som et skrekkenes eksempel på små, kulturelt ensrettede lands hysteriske og rettsikkerhetstruende reaksjon på flyktninger, men Norge nevnes også stadig oftere i denne sammenhengen. Den danske smykkeloven om beslagleggelse av flyktningers verdier over 10.000 kroner vakte med god grunn oppsikt verden over, og ble i Washington Post sammenlignet med nazi-tiden, og loven fikk også hard kritikk fra FNs daværende generalsekretær Ban Ki-moon. Norge unngikk tils-

varende kritikk, selv om den norske inndragning av verdier faktisk er mye mer hårdhendt og inngripende enn den herostratisk berømte danske. Hovedgrunnen til dette er at Norge trakasserer flyktningene mer i det skjulte, mens Danmark melder overgrepene ut med brask og bram, fordi det skal være en symbolpolitikk for å skremme flyktninger vekk.

Norske myndigheter bruker mange penger på å lage videoer til YouTube om hvor sjanseløst det er for flyktninger å få opphold i Norge, mens Danmark får verdenspressen til å rope opp for seg og kan tilfreds lene seg tilbake over alt raseriet, fordi det bekrefter bildet av Nordens mest flyktningfiendtlige land til fulle. Den danske smykkelov L87 har bare blitt anvendt syv ganger i løpet av to år, så det er på alle måter en meningsløs lov, bortsett fra dens signalpolitikk og skremseffekt.

«Reviderte» menneskerettigheter

Kravet om «revidering» av menneskerettighetene blir styrket av at Danmark for tiden har formannskapet i Europarådets ministerkomité, der de håper å få tilslutning til en København-erklæring om revisjon av europeiske menneskerettigheter. Det vakte oppsikt da den danske statsministeren nylig brukte sin taletid i Europarådet på å angripe Menneskerettighetsdomstolen, og på denne måten tilsluttet seg en rekke autoritære regimer, særlig i Øst-Europa, som sprer usannheter om menneskerettigheter for å oppnå nasjonal støtte.

Lars Løkke Rasmussens regjering ser bort fra at Menneskerettighetsdomstolen er ment som beskyttelse av vanlige borgeres rettigheter mot maktthaveres vilkårlighet og populistiske politikere, og ikke skal være et beskyttelsesorgan og verktøy for europeiske regjeringer på jakt etter billige politiske poenger. Når statsministeren nå går inn for å svekke og undergrave legitimiteten til det europeiske organ som jobber med beskyttelse mot tortur, vilkårlig politisk styring av rettsvesen og administrasjon av det europeiske regelverk, kan dansk politikk snart ikke synke dypere.

Nærområdet

Justisminister Listhaug har tilsluttet seg utdefinering av humanisme ved å lansere sin kampanje mot «Godhetstyraniet». Men så viser det seg at de samme populistiske partier uten unntak står for dramatiske reduksjoner i bistandsmidler nettopp til «nærområder».

I nærområdet Libanon er det ifølge UNHCR 650.000 flyktninger, men mye tyder på at tallet er langt over 1 million syriske flyktninger, i tillegg til den uløste palestinske situasjon i landet. Hvis Norge hadde tatt imot like mange flyktninger som det lille og allerede

tungt belastede Libanon, skulle man tatt imot 2 millioner flyktninger, så det er mildt sagt ikke nærområdene som nekter å ta sin del. Tyrkia har tatt imot 3 millioner flyktninger fra Syria, men likevel beskyldes landet for kynisk å styre flyktningestrømmen mot Vest-Europa.

Norge prioriterer for tiden å sende flyktninger tilbake til Afghanistan, Somalia og Eritrea, og snakker også her om nærområdene, vel vitende om hvor stor del av flyktningene Pakistan, Kenya og Djibouti har tatt imot fra de landene Norge returnerer flyktninger til. Fattige land som Tchad, Niger og Kamerun huser hundretusener av flyktninger hver, fra kriger i naboland som Nigeria og Den Sentralafrikanske republikk, men likevel våger Norge på mest vulgært vis å snakke om godhetstyrannei. I det sønderbombede Libya ser Vesten mellom fingrene med de forferdeligste forhold i leirene, så lenge de hindrer folk å seile over Middelhavet. De leirene danske og norske politikere foreslår opprettet i nærområdene finnes allerede til overmål, og «tilbyr» forferdelige forhold. Det rike Europa med sine høyt besungne «vestlige verdier» kunne begynne med å hjelpe her først, før de tar til orde for å opprette flere katastrofeleire.

Vestlige verdier

Frantz Fanon skrev for 60 år siden at de stadige henvisninger til «vestlige verdier» hadde erstattet den biologiske rasisme i kolonikrigenes arsenal av undertrykkelsesmetoder. Med den senere utvikling innad i Europa blir de selvsamme «verdier» igjen brukt som våpen mot jordens fordømte. Norske anti-islamister

og flyktningemotstandere fremhever seg selv som forsvarere av vestlige verdier mot islam, men er i virkeligheten bastante motstandere av de menneskerettigheter og etterkrigstidens konvensjoner om flyktnings beskyttelsesbehov; disse frihetsverdier som stod som det ypperste Vesten kjempet frem på bakgrunn av den daværende innsikt i krigens, fattigdommens og undertrykkelsens barbari.

Når det tales om de «vestlige verdier» er det grunn til å lytte etter de mest høyfrekvente toner i den dansk-norske hundeflytjepolitikken, og tydeliggjøre konsekvensene av å svekke beskyttelsen av menneskers rettigheter. Alle blir rammet av en dehumanisering av samfunnet. Det er ikke uten grunn at det er de samme krefter som angriper velferdssamfunnet som svekker den internasjonale lovgivning for flyktnings rettigheter. 9

Abonner på

SAMORA

Samora Magasin er nå inne i sin 40. årgang. Samora er et uavhengig innvandringspolitisk og kulturpolitisk magasin som tar opp situasjonen for minoriteter i Norge samt forholdet mellom minoriteter og majoritet.

Samora legger vekt på å formidle kulturuttrykk fra minoritetsgruppene som musikk, bøker, filmer og kunstutstillinger som de store mediene ikke dekker.

Abonner nå!
e-mail til samora@samora.no
Tlf.: 22 20 96 90

Ett års abonnement
(4 utgaver)
kr 200.- for privatpersoner
& kr 250.- for institusjoner

Samora er hovedstad i ingenmannslandet mellom Norge og omverden. Samora vil gi stemme til det mangfoldige Norge alle prater om, men altfor få vet hva er.

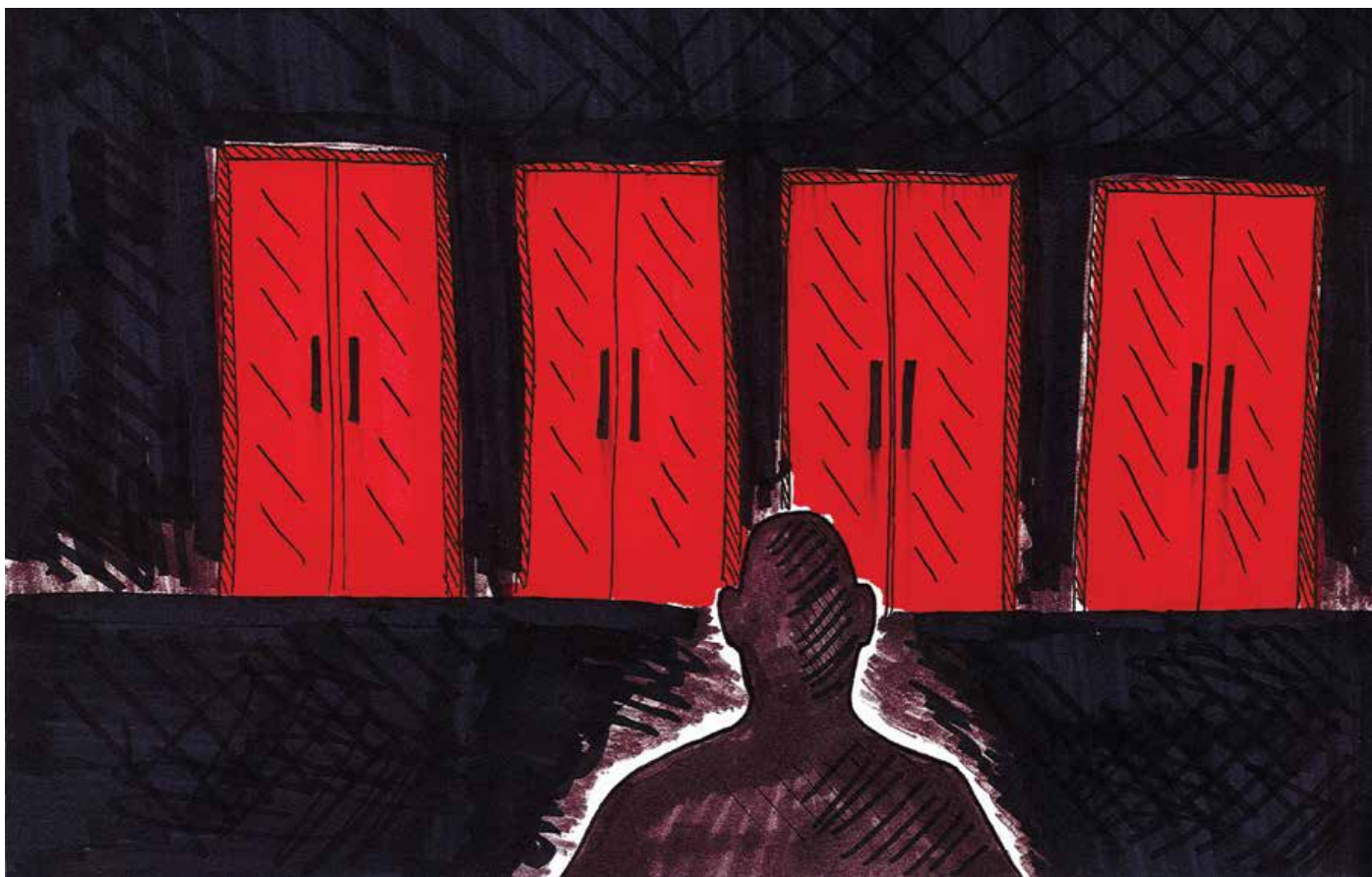
Samora er et magasin for alt som er ureint, det som er i mellom, litt av begge deler.

Samora er ikke bare for «innvandrere» eller «nordmenn».

Samora er der fordi alt ikke er som det ser ut.

Kanskje Samora er magasinet du savner? Synes du denne teksten er vagt formulert? Har du sterkere ord?

Kanskje finner du ordene sammen med andre? Samora trenger bilder og tekster fra din virkelighet. Ung og uerfaren kan være en fordel.

Illustrasjoner: Linn Sc

Utestengt fra utelivet

Når skal de med minoritetsbakgrunn få lov til gå på byen uten å bekymre seg for å bli utestengt av rasistiske klubbeiere og vakter? Hva gjør man hvis man blir diskriminert på bakgrunn av hudfarge?

CAMILLE ONEIDA CHARLES

SAMORA

Utelivsdiskriminering er et utbredt problem i Norge, spesielt i Oslo. Det er blitt gjort undersøkelser av Likestillings- og diskrimineringsombudet som beviser at minoriteter i Norge utsettes for uverdigg behandling av utesteder gang på gang. Når skal de med minoritetsbakgrunn få lov til gå på byen uten å bekymre seg for å bli utestengt av rasistiske klubbeiere og vakter?

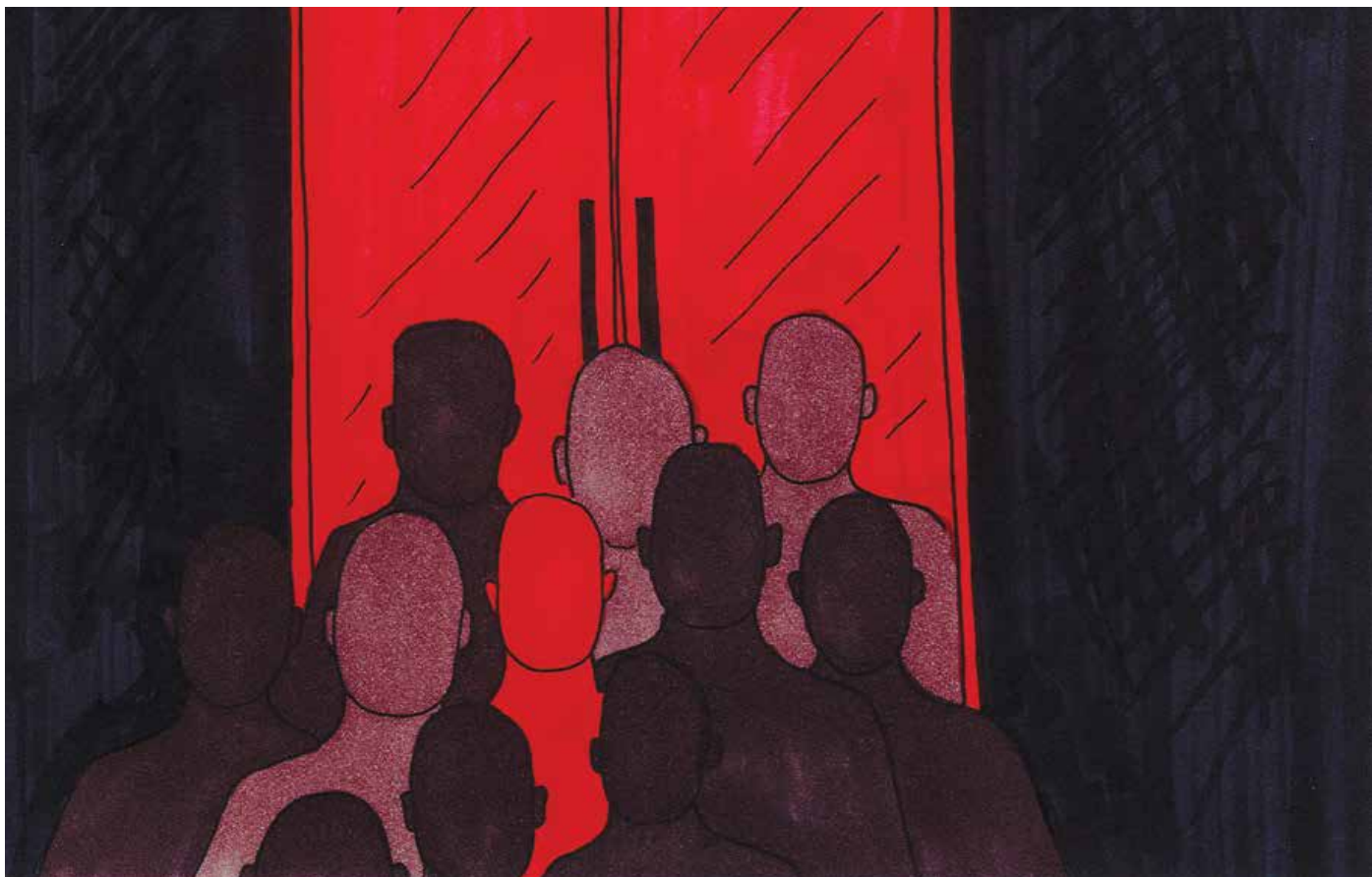
Prikkesystemet

Kommunen har innført et prikkesystem som skal straffe utestedene. For at utestedet skal få smekk på hånden, må de få 12 prikker i løpet av en to års sammenhengende periode for å miste skjenkebevillingen sin. Dette tilsier at et utested kan diskriminere åpent

i to år, innenfor dette systemet, før myndighetene tar ut sanksjoner. De sier at en diskrimineringssak er verdt 2 prikker.

Men diskriminering forekommer i mange former og gir forskjellig utslag, og da er spørsmålet om all rasistisk motivert utestengelse skal bli straffet likt. Skal rasistisk motiverte uttalelser få samme straff som rasistisk motivert VOLD? Det er stor forskjell om vekten «pent» nekter deg adgang, og noe helt annet hvis du blir fysisk mishandlet i tillegg, i eller utenfor klubben, utfra rasistisk motivasjon.

Man kan også spørre om sanksjonen dersom det er en gjeng med 5 personer som ikke slipper inn. Får

man da kun to prikker, eller behandles et individ som én individuell sak? Et argument for alternativ to kan være at alle må kunne individuelt ha rett til å få sin unike sak og synspunkt frem. Dessuten er det ikke gitt at alle i gruppen ble diskriminert på samme måte.

Ikke alle vil innrømme rasisme

Det er veldig sjeldent at en vakt eller klubbeier er ærlige om hvilket grunnlag de har brukt for utestengelse hvis det er rasistiske motiver bak. Dermed får man «det er fullt her» eller «du har ikke på deg riktig sko», og blir bedt om å gå videre.

Hvis du opplever utelivsdiskriminering, er det en rekke ting du kan gjøre. Du må først vite at for å få klagen registrert, er du nødt til å ha vitner. Og det er lettere enn det man tror! Gjør din egen etterforskning ved å spørre noen i køen om de hørte hva som ble sagt av vaktene og få dem til å bekrefte dette mens du tar det opp med smarttelefonen din. Var det tydelig for dem at du ble urettferdig behandlet, og at dette skjedde på et rasistisk grunnlag?

Oslopolitiet har gjort ulike kontroller siden 1970-tallet og er dermed svært bevisste på temaet. Det kan være en lur idé å huke tak i en politimann eller

-kvinne og be dem spørre vaktene for deg og stille de riktige spørsmålene slik at din sak støttes.

Det er viktig å holde hodet kaldt under en slik situasjon. Du blir ikke tatt på alvor om du blir tydelig frustrert eller irritert. Da blir du lett «truende, svart mann» eller «sint, svart kvinne.»

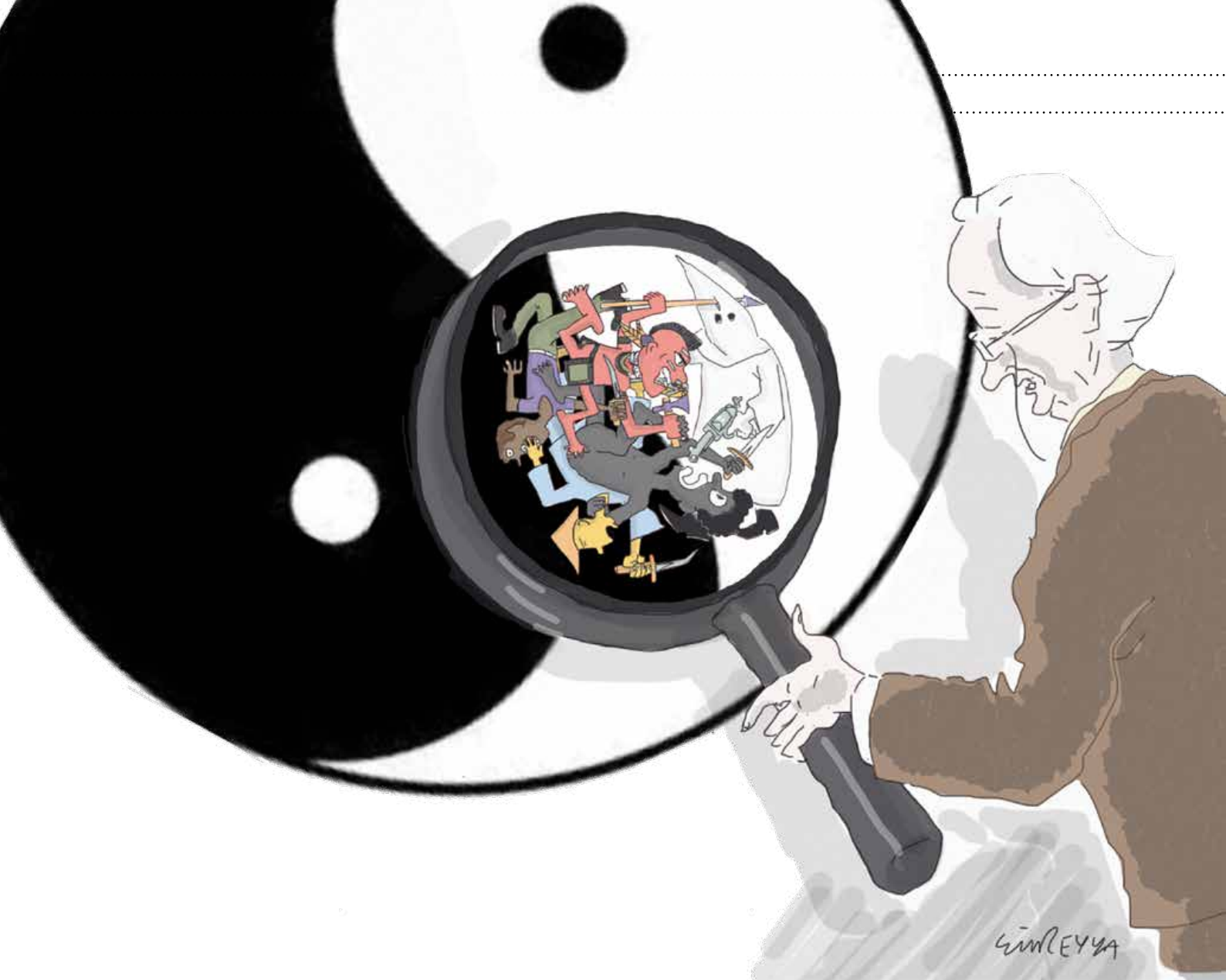
Bruk din klagerett

Jo flere klager, jo høyere blir tallene i statistikken. Jo høyere tall, jo mer sannsynlig er det at politikerne må åpne øynene sine og ta stilling til dette. Dere som ser andre bli behandlet med urett, ikke bare sitt

og observer at det skjer. Ikke vær overrasket. Vi trenger ikke sympati, vi trenger handling. Om din venn ikke kommer inn, lag en status på sosiale medier, bruk twitter, fortell hvem det gjelder, få navn på personene - kampen er vanskelig nok for dem som utsettes for slik urettferdig behandling.

Bruk dine privilegier til å hjelpe til i denne kampen som påvirker så mange med innvandrerbakgrunn. ☺

«Vi trenger ikke sympati, vi trenger handling.»

Illustrasjoner: Sureyya Aydin

Med utgangspunkt i konspirasjoner

Johan Galtung er anklaget for å være gammeldags og anti-semittisk, selv mener han at han baserer seg på overbevisninger i samfunnet. I et frokostmøte arrangert av Ny Tid tar han opp kampen mot fordommer, men budskapet blir overskygget av misvisende formuleringer og konspiratorisk fakta.

ANDREAS HAMMER HOLMEFJORD

SAMORA

Torsdag 18. januar inviterte Ny Tid til frokostmøte med Johan Galtung, om antisemittisme og rasisme. Med en kopp kaffe og en blings i hånden satte jeg meg ned med kamera og notisbok, klar for å høre hva «fredsforskningens far» hadde å si.

Johan Galtung er grunnleggeren av Peace Research Institute Oslo (PRIO), et senter for forskning på fredelige relasjoner mellom stater, sosiale grupper og mennesker. Galtung er kjent for å ha utviklet begrepet strukturell vold – systematiske måter for stater å hindre befolkningen i å oppnå sitt potensiale.

Dette er lover som gjør forskjell på mennesker basert på rase og kjønn. Han har også fremmet fredsjournalistikk som et alternativ til krigsjournalistikk. Fredsjournalistikk har som mål å avdekke og forklare strukturelle og kulturelle årsaker som leder til vold.

Både Galtung og Ny Tid er for tiden mye i media for en rekke saker. Ny Tid er anklaget for å ukritisk ha publisert en konspirasjonsteori der det hevdes at angrepet på World Trade Center den 11. september 2001 var en kontrollert sprengning. Galtung er blitt anklaget for å være anti-semitt, etter å ha anbefalt Sions Vises Protokoller, en fabrikkert møteprotokoll fra et angivelig møte mellom jøder og frimurere i 1887, som «beviser» konspirasjonsteorien om en verdensomspennende jødisk sammensvergelse, og for å ha foreslått at løsningen er å redusere antall jøder i toppstillinger i verden.

Galtung blir introdusert, og invitert opp til talerstolen, «Klokken er 8 og de vet hvem du er» sier John Jones, styreleder i Ny Tid. I salen sitter omlag 70 personer som er interessert i det Galtung skal til å snakke om.

Yin og Yang

I løpet av frokostmøtet forklarer Galtung at han ikke har et norsk perspektiv, men et «verdensperspektiv». Den vestlige verden er opptatt av debatten om hvem som har rett, og hvem som tar feil. Galtung er inspirert av den kinesiske tankegangen av yin og yang, eller som han forklarer det, å se «Det gode i det onde, og det onde i det gode». Tradisjonelt er yin og yang forholdet mellom det gode og det onde, det riktige og det gale. Tanken er at motsetninger eksisterer i symbiose. Alle gode ting har noe ondt i seg og visa versa.

Dette viser seg å være grunnsteinen i det Galtung skal snakke om i dag. At alle fordommer er en relasjon, hvor den som er utsatt for fordommer må forstå dem for å kunne bekjempe dem. Det viser seg senere at Galtung mener at det ligger noe sant i fordommer.

I følge Galtung inneholder fordommer verdifull informasjon som gir innsikt. I senere tid har Galtung både referert til nynazisten William Pierce og oppfordret til å lese Sions Vises Protokoller for å forstå fordommer mot jøder. Galtung får mye kritikk for bruken av disse kildene som grunnlag for at jøder kontrollerer media-landskapet i retning pro-Israel. Dette er kontroversielle tanker.

Rase?

Galtung går rett på sak når frokostmøtet begynner. Han forklarer at vi i hovedsak deler verden i fem raser: hvite, gule, brune, mørke og røde, av disse er kun 22% hvite. Galtung fortsetter, «Med andre ord, den arrogante hvite rase er en minoritet», og under-

streker at «Det er nok en god idé å ha mer respekt for de resterende 78% og ikke anse dem som noe man må disiplinere».

Han legger til at hudfarge samsvarer med skallemaal, et utdatert syn som tradisjonelt er forbundet med raseteorier som kobler «rase» med intelligens og mindreverd. Dette gir uheldige konnotasjoner til rasistisk forskning fra 18- og 1900-tallet, noe Shoaib Sultan fra Antirasistisk Senter tar opp i spørsmålsrunden. Skallemaal er en digresjon som har lite med saken å gjøre, men det viser, som Mari Linløkken skriver for Antirasistisk.no, at Galtung er et produkt av sin samtid, og er underlig ukritisk til uvitenskapelige teorier som har ført til undertrykkelse og folkemord. Galtung forklarer at vi alle tilhører samme art, og at rase har lite annet for seg enn forskjellig hodeform og farge på huden. Han sier det har ingenting med intelligens eller følelser å gjøre, men at «Det er veldig synlig». Som om de fysiske forskjellene nesten ber om å bli satt inn i fordoms kategorier.

Allikevel, Galtung gir ingen forklaring på hvorfor dette er viktig, eller grunn for denne typen inndeling.

Kritikk uavhengig av rase

Å være kritisk på grunnlag av rase er rasisme, sier Galtung. Han er fascinert av «anti-white sentiment», et forakt mot hvite. Han sier at den er sterk og at hvite fortjener det. Han mener at storhetstiden til den hvite rasen begynner å ta slutt, og at det i stedet begynner å bli en «anti-yellow sentiment». Han mener dette er en motreaksjon på frykten om at Kina og Japan skal bli overlegne i verdenssamfunnet.

«Fredsforskningens far» Johan Galtung og styreleder i Ny Tid John Jones.
Foto: Samora/Andreas Hammer Holmeffjord

Galtung oppsummerer poenget sitt, «Om du argumenterer basert på rase, er du rasist. Om du argumenterer basert på hvordan de tenker, snakker og oppfører seg, da er du konkret». I forhold til «anti-yellowism» forklarer Galtung at man er i sin fulle rett til å kritisere kinesisk politikk, men man har ingen rett til å kritisere dem fordi de er gule. Det er rasisme. Han avslutter med å si at svaret fra det kinesiske samfunnet vil kunne være anklagelser om at de kritiseres på grunnlag av rase. På lik linje er det anti-semittisk å kritisere jøder fordi de er semitter.

Anti-semittisme

Galtung sier at det finnes to semittiske folk, de jødiske og de kristne. Han forklarer at jødene står for kun 0.2% av verdensbefolkningen, men de er ansvarlig for en betraktelig større del av verdenspolitikken. Galtung sier at dette er fordi de er de mest kreative menneskene på jorden. De spør alltid spørsmål og leter etter svar. Han sammenligner dette med det en akademiker gjør, og tilføyer at det da ikke er rart at jøder er de ledende akademikerne og artistene i verden.

Galtung mener at Israel motstrider kritikk mot israelsk politikk, ved å kalle det anti-semittisk. Han sier at Israel bruker anti-semittisme som et stempel for å bringe kritikere til taushet, noe han mener er urettferdig. Han blir personlig og sier at han selv har følt på dette, til tross for at han i lang tid har forsvart Israels rett til å eksistere.

Etter Galtung har pratet tar John Jones ordet og siterer Richard E. Rubenstein, en universitetsprofessor i konflikthåndtering fra George Mason University. Rubenstein sier at han er overbevist om at Galtung ikke er anti-semittisk, «Men han har uttalt seg på en slik måte at han gir en viss legitimitet til anklagelsene, noe som kompliserer saken». John Jones ber Galtung utdype hva han tenker om saken, som leder til interessante svar. Galtung svarer «Det er korrekt, jeg kompliserer saken». De snakker om Galtungs referanser til Sion Vises Protokoller.

Complicating the issue

Galtung gjentar hvor viktig det er å forstå fordommene man har mot seg. Han mener Sions Vises Protokoller har en innsikt i fordommene jøder er utsatt for. Om man vet hva en fordom hevder, er Galtungs forslag å gjøre det motsatte, fornekte det og avkrefte det. Gjør man det fordommene tilsier, sier Galtung, kan man ikke være overrasket over at fordommene fortsetter. Galtung forklarer at fordommer er å dømme noen uten fakta, og hvis man oppfører seg som fordommene tilsier, kan fordommene også være korrekte. «Dette har for noen kvalifisert meg som en anti-semitt, og jeg benekter det» sier Galtung.

Sions Vises Protokoller er grunnlaget for fordommen om at jøder ønsker å dominere verdensøkonomien og underkastelsen av ikke-jøder. Det er umulig å lese protokollene uten å tenke på Goldman Sachs, skrev Galtung i tidsskriftet Humanist. Løsningen hans for å benekte protokollene er å invitere andre enn jøder til toppstillingene i ledende jødiske forretninger, slik som Goldman Sachs. Han ber publikum lese wikipedia-artikkelen om protokollene, og legger til at «I bunn og grunn tror jeg Wikipedia er redigert av jøder». Det virker som en unødvendig og bisarr detalj, om dette gir artikkelen mer autoritet vet jeg ikke.

På Wikipedia står det forøvrig at protokollene er et falsum og at det er en konspirasjonsteori. Mange forskere, blant andre seniorforsker Terje Emberland ved Holocaustsenteret i Oslo, har reagert kraftig på at Galtung anbefaler å lese protokollene. Historiker Øystein Sørensen ved Universitetet i Oslo mener at det er skremmende at argumentasjonen til Galtung kommer fra nynazistiske kilder. I et intervju i programmet Torp på NRK fra 18. april 2017, blir

Galtung utspurt om protokollene. Han sier at han aldri har anbefalt å lese protokollene, men at man må vite hva som står der, slik at man kan motarbeide fordommene.

Det kan virke som om poenget til Galtung er at det ikke har noe å si om innholdet i protokollen er sant eller usant, faktumet er at den eksisterer og at folk tror på det. Spørsmålet blir likevel, hvordan skal man forkaste en fordom som

ikke er sann? Ja, jøder har toppstillinger i verdensomspennende firmaer, men burde de si opp sin stilling for å motbevise en konspirasjonsteori? Det mener Galtung.

Shoaib Sultan problematiserer Galtungs metode for å motbevise fordommer, «Problemet er at du på mange måter overfører ansvaret til å benekte stereotypen over på offeret. Det er som å skylde på voldtektsofferet for å ha ledet til voldtekten». Galtung svarer «De er en del av det», og gjentar at fordommer er et forhold. Han sier at det ikke er klart at kun én av partene må endre seg, men at begge kanskje må endre seg.

Forfatter og medieviser John Færseth er også til stede. Færseth har skrevet en god del artikler om Galtung og har holdt ham under lupen. Han utfordrer Galtung med et sitat fra boken *50 Years – 100 Peace & Conflict Perspectives* utgitt av Galtung i 2008. I boken skriver Galtung om en sionistisk krigserklæring mot Tyskland, men som Færseth skriver i en artikkel for Morgenbladet etter frokostmøtet, fantes ingen jødisk sentralledelse som kunne

Burde jøder i toppstillinger si opp sin stilling for å motbevise en konspirasjonsteori? Det mener Galtung.

ha gjort dette. Galtung er rask til å avvise Færseth og gjentar at jøder erklærte krig mot Tyskland, han sier at han skal sende dokumentasjon. Færseth skriver at han fortsatt venter på dokumentasjonen.

Spiller ikke på lag

På frokostmøtet er Galtung for det meste imøtekomende, men han avfeier kritikk på grunnlag av at han ikke er med i den norske debatten. Han sier at Norge er perifer i verdenspolitikken, og at han selv tar for seg et større «verdensperspektiv». Det virker hovent av Galtung å si at han ikke vil forholde seg til den norske debatten, for så å tale på et frokostmøte i Norge til forsvar for uttalelsene sine. Da må han også ta til seg kritikken.

Stormen som følger

Det tar ikke lang tid før kritikk blir offentliggjort på Twitter, og artikler legges ut for lesning. Deriblant er Færseth, Linløkken og Sultan, alle kritiske til Galtungs utsagn. Ny Tid legger også ut en artikkel med tittelen «Galtung er ingen antisemitt», men legger den bak en betalingsmur, noe som hjelper lite i ettertid om de vil at lesere skal få et balansert syn på saken. Derimot er opptaket av frokostmøtet gratis og videre lesning må komme fra andre kilder. Disse kildene er ofte

kritiske, foruten enkelte privatpersoner som er enige i en jødisk sammensvergelse. Problemet ligger i at Galtung bruker Sions Vises Protokoller som grunnlag for fordommene. Personlig finner jeg ingen bevis for at innholdet i protokollene er troverdig.

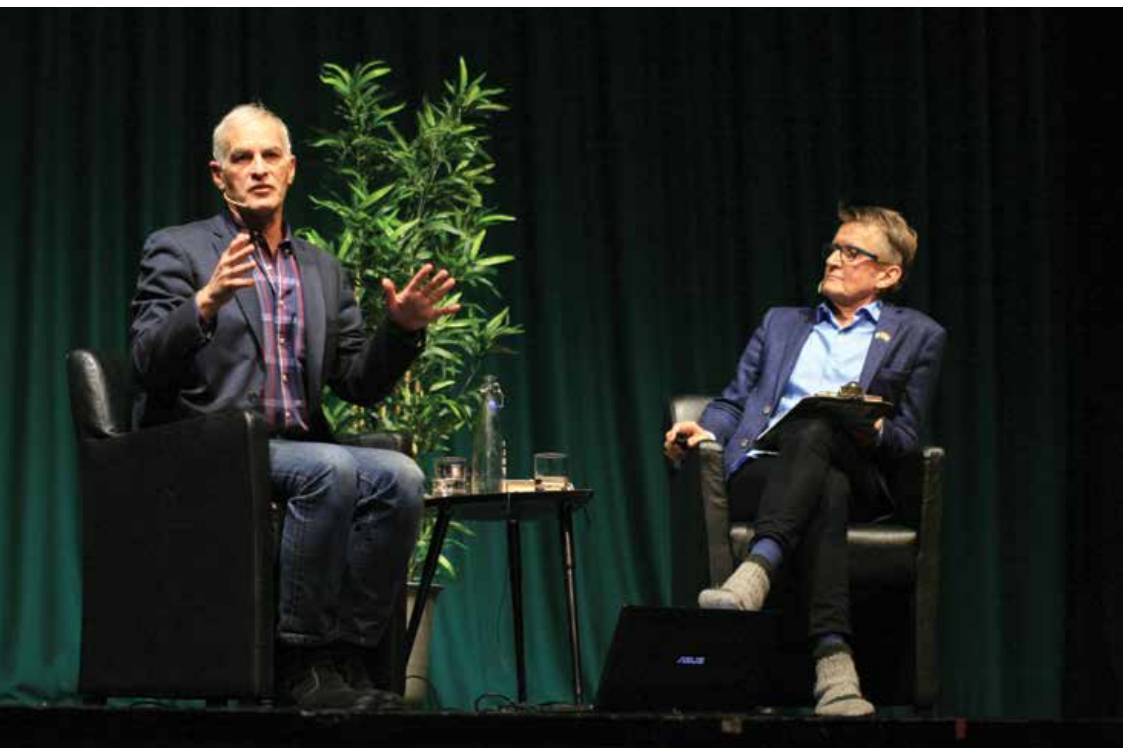
En vanskelig sak

Dette er en vanskelig sak å skrive om. Galtung hadde tidlig i sin karriere utmerket seg som en pionér innenfor fredsforskning. Nå beveger han seg inn i en verden av konspirasjoner og nynazistiske kilder dit få andre er villig til å følge etter. Det er viktig å stoppe opp, og tenke over utsagnene til Galtung. Ville dette vært like akseptert på talerstolen dersom det kom fra noen uten hans omdømme som fredsforsker?

Det er viktig å prøve å finne hensikten i det Galtung vil få frem. Det virker drøyt om Galtung skal ha blitt en anti-semitt i sine senere år. På frokostmøtet er han opptatt av å styre fokuset på fordømmer heller enn anti-semittisme. Galtung sier at vi må kjenne til

fordommer for å kunne bekjempe dem, og det er en god start. Derimot virker det feil å forvente at ofrene for fordommene selv skal rette opp fordommen. ☹

«Ja, jøder har mange toppstillinger i verdensomspennende firmaer, men burde de si opp sin stilling for å motbevise en konspirasjonsteori?»

Norman Finkelstein og Mads Gilbert i samtale Samfunnssalen.

Alle foto: Samora/Fabien Greenberg

Gazas jødiske profet

Norman Finkelstein er amerikansk jøde, sønn av to holocaust-overlevende. Hans bøker med Israel-kritikk er blant de skarpeste i sjangeren. Nylig gjestet han Oslo og fylte Samfunnssalen til randen. Status quo i Gaza var fokuset i hans samtale med Mads Gilbert.

BÅRD KJØGE RØNNING

SAMORA

Prøv å google Norman Finkelstein og trykk på «bilder». Har du gjort det? Se på bildene. Du ser en mann som ikke smiler. Brorparten av sin akademiske karriere har Finkelstein brukt på å kritisere nasjonen Israel og dens okkupasjon av de palestinske landområdene.

Han ligner en admiral eller en general fra den amerikanske marinen der han står ved siden av Gaza-legen Mads Gilbert på vei inn til havet av Palestina-venner i Samfunnssalen i Oslo; de stramme militærkjakene utstråler en farlig seriøsitet og ro. Han er en mann du ikke vil få kjeft av; haka er en bajonett, blikket skyter bly.

Vanskelig å bli profet blant dine egne; særlig når du er jøde og snakker Israel imot. Barndommen i Brooklyn med polske Holocaust-overlevende foreldre var preget av taushet, en jevn flyt av empati og sporadisk oppblussende raseri. Unge Norman tok morens indignasjon over bombingene og overgrepene i Vietnam innover seg; han ble intravenøst skolert i

moralsk og etisk harme. Warszawa-ghettoen lå som en mørk skygge under hvert ord.

Hva er frihet?

I introduksjonen bruker Finkelstein lang tid på å ankerfeste sin bakgrunn, identitet og sitt unike perspektiv. Han er utestengt fra Israel og har møtt hard motstand fra sionister og andre allierte i sin kamp for hjertesaken: Kampen for det palestinske folks verdighet, overlevelse og territoriale rett. Han er totalt nådeløs i sin Israel-kritikk, og fjaser ikke med sin stålharde retorikk. Bøkene hans er lastet med statistikk, og han galopperer med lansens hevet mot enhver motstander.

Han forteller at moren en gang ble spurt hva hun følte den dagen da krigen var over. Hun svarte: Det var den verste dagen i mitt liv. Hvorfor? Fordi hun oppdaget, og erkjente, at alle i familien var borte, de var døde. Hva er frihet, om du har den alene?

Kollaps i Gaza

Mads Gilbert har jobbet som akuttlege i Gaza i gjentatte perioder, han har sett flere lemlestelser og døde barn enn noen annen. Sammen hamrer de løs mot en lydhør forsamling; Gilbert presenterer vonde Gaza-facts på storskjermen, og Finkelstein bretter dem ut.

«Det har aldri vært en krig i Gaza!» tordner Finkelstein. «Det er den israelske propaganda-maskinen som påstår det, for å bagatellisere sine egne overgrep.» Gilbert fyller skjermen med flere fakta: Antall døde, antall døde barn, antall skadede, antall ødelagte hus, antall missiler. To skjematiske kolonner: Gaza og Israel. Disproporsjonene kjenner vi fra før, de skjeve brøkene viser den israelske statens brutalitet og Gazas triste skjebne. Finkelstein durer videre som de bulldoserne han beskriver med stiv gestikulering: «De israelske bulldoserne ruller fram og tilbake, ødelegger hus på hus, sletter hele nabolag. Og de gjør det med vilje.»

Likegyldighetens kriminalitet

Siden den såkalte «Operation Protective Edge» sommeren 2014 har situasjonen i Gaza blitt kontinuerlig forverret. Gilbert messer: «19 sykehus er blitt stengt, hovedsakelig på grunn av strømmangel. Og hva gjør Norge? Ingenting. Norge protesterer ikke. Det gjør oss ansvarlige!» Finkelstein artikulere videre: «Det finnes lite som er verre enn likegyldighetens kriminalitet. Det er der

vi er nå: Likegyldigheten har nådd et nivå som uten tvil er kriminelt. Vi er som mennesker forpliktet til å nedtegne og huske det som skjer. Daglig mottar vi rapporter om at Gaza er i ferd med å kollapse fullstendig.»

I Norman Finkelsteins nye bok, *Gaza: An Inquest into its Martyrdom*, går han spesifikt til angrep på to israelske «påstander»: 1) det israelske kravet om selvforsvarsrett, og 2) omfanget av og formålet med Hamas' våpen og tunneler.

Finkelstein begynner med å påpeke de materielle ødeleggelsene i Israel i løpet av Operation Protective Edge: «Ett hus!» roper han. Flertallet blant publikum slipper en forsiktig latter, som fort kveles av de neste slurkene statistikk. Konklusjonen til Finkelstein er at den såkalte selvforsvarsretten er et fantasifoster, kreert av Israels propagandamaskin for å legitimere massive krigsforbrytelser. «Det var tre ting israelerne repeterte og repeterte sommeren 2014: 1) Hamas' terrortunneler, 2) Hamas' raketter, og 3) Iron Domes (det israelske rakettforsvaret) suksess. Tre store løgner!» roper Finkelstein. «Tunnelene ble brukt til å gjemme og evakuere sivile. Og, kanskje, ok, det innrømmer jeg, åpne for muligheten for å ta israelske soldater som gissel for å muligens få løslatt palestinske fanger i bytte. Rakettene er for avansert fyrverkeri å regne. Iron Domes majestetiske evner var en ren propagandahistorie – totalt overdrevet!»

Vår plikt

Det stopper ikke her: «Ambulanser er mål. Skoler er mål. Jeg sa til Røde Kors under angrepene: Hvorfor plasserer dere ikke en Røde Kors-bil utenfor hver eneste skole og utenfor hvert eneste sykehus? Vet dere hva de svarte? Vi har ikke nok folk, sa de. Vet dere hva jeg svarte? Dra til Genève og hent alle byråkratene, få dem med ned hit!»

«Hvorfor plasserer dere ikke en Røde Kors-bil utenfor hver eneste skole og utenfor hvert eneste sykehus? Vet dere hva de svarte? Vi har ikke nok folk, sa de. Vet dere hva jeg svarte? Dra til Genève og hent alle byråkratene, få dem med ned hit!»

Gilbert presenterer statistikk fra 2014 på storskjermen: De velkjente tallene som dokumenterer en grusom konflikt, der den ene parten er militært overlegen og nådeløs i sin atferd og strategi, lyser på skjermen og røper en av vår tids verste menneskelige tragedier.

Finkelstein oppsummerer med å påpeke den massive dokumentasjonen framlagt av organisasjonen Breaking the Silence,

historier om overgrep fortalt av den israelske hærens egne soldater. «Det vi har vært, og er, vitne til, er kolossale overgrep mot menneskeheten. Kriser har vi mange av i verden i dag: Syria, Libya, Jemen, Egypt osv. Men det er vår plikt å fortelle verden hva som skjer, mens det skjer, og fortelle israelerne hva det er de faktisk gjør.» ⑤

– Jeg hadde så mye selvforakt. I begynnelsen forsøkte jeg å ta mindre plass, sier Sumaya Jirde Ali til Samora.

Foto: Samora/Selma Benmalek

– Litteraturverdenen trenger oss

«Ingen er stemmeløse», sier den nykårede vinneren av Natt&Dags «Årets stemme». Sumaya Jirde Alis stemme har runget mellom fjellene det siste året. Hvordan har en tjuetåring fra Bodø greid å opparbeide seg en så sterk og klar stemme i samfunnet?

SELMA BENMALEK

SAMORA

Samora møter Sumaya Jirde Ali på Kulturhuset i Oslo en søndag formiddag. Hun kommer bærende på en veske overfylt med bøker og med et stort smil om munnen.

Veien fra leser til skribent, poet og forfatter

«Jeg elsker å lese, og man blir så glad i språk når man leser», forteller den unge debutanten. Hennes første diktsamling *Kvinner som hater menn* kom ut i fjor. «Jeg fikk interesse for dikt på skolen. Spesielt for dikt fra mellomkrigstiden, som Arnulf Øverlands

‘Du må ikke sove’. Der kjente jeg meg veldig igjen.» Som tilfellet er med mange norske ungdommer med flerkulturell bakgrunn, var det vanskelig for Sumaya å sette fingeren nøyaktig på hvor skoen trykket. «Jeg hadde så mye selvforakt. I begynnelsen forsøkte jeg å ta mindre plass for å slippe å være et problem,» forteller Sumaya.

Så, på en reise til London i 2016, fikk Sumaya se hvordan flerkulturelle ble representert på store «billboards» og ellers i media. Hun innså da hvor lite hun følte seg representert i det offentlige rom.

Da hun kom hjem til Bodø, begynte tankene å svirre: «Jeg undret meg over hvorfor samfunnet ikke anerkjente meg? Det stakk!»

Refleksjonene ble til et innlegg i Aftenposten, og resten er historie. Sumaya har deltatt aktivt i samfunnsdebatten, skrevet artikler og ikke minst vært med på mange TV-debatter.

Ytringsfrihet på godt og ondt

Sumaya får mye ros og støtte, men hennes frittalenhet har også ført til at hun må gå med voldsalarm. Det som gjør mest inntrykk på henne, er først og fremst tilbakemeldingene fra unge kvinner med samme bakgrunn som henne selv. Også det at jentene er blitt motivert til å skrive, gjør inntrykk. «Jeg setter pris på ros, både for diktningen og for måten jeg skriver på.»

Det er mange som pålegger henne større ansvar og flere plikter enn hva man kan forvente av et enkelt-individ. «På den ene siden er det de som hater deg, og på den andre siden de som vil at du skal ta ansvar og delta på både det ene og det andre fordi jeg er en offentlig person», forteller hun. «Jeg kan ikke representere andre enn meg selv, Sumaya Jirde Ali, en kvinne som tar sitt eget samfunnsansvar på alvor.»

«Det er viktig å være til stede på sosiale medier, i kulturlivet og i samfunnsdebattene. Det er også viktig å være til stede blant mennesker for å kunne viderefremme de ulike perspektivene, for eksempel ved å bidra i et tidsskrift eller i en organisasjon. 'You have to leave a legacy behind', vi mennesker er her bare en liten stund.»

«Årets Bodø-væring»

I fjor ble Sumaya kåret til «Årets Bodøværing». «Jeg ble veldig godt tatt imot i Bodø i 2005. Det er ikke bare det å kunne gå på skole og ha en jobb som er viktig for trivselen, men også måten man blir behandlet på. Jeg kunne ikke hatt en mykere overgang enn det jeg fikk i Bodø.

Det er utrolig viktig at man fra starten av slipper å bli stuert bort. Jeg følte meg som alle andre. Jeg var annerledes, men ikke på en måte som gjorde at jeg følte at jeg var et problem.»

Selv om Bodøværingen har opplevd rasismepå grunn av av hudfargen i hjembyen, husker hun mest sol-skinnsdagene. «Jeg kunne kombinere det norske og det somaliske og slapp å måtte velge side. Bodø var min trygge havn.»

Prisen som «Årets Bodøværing» betyr utrolig mye for Sumaya. «Når man blir representert i media, i

reklamer, i kulturlivet og i næringslivet, er dette en tilbakemelding fra samfunnet om at jeg er en del av helheten. Jeg anerkjennes og min eksistens blir satt pris på.»

Da hun fikk prisen, følte hun at hun ble anerkjent. «Jeg ble sett på som et eksempel på en god Bodø-væring. Byen som jeg er så glad i, er glad i meg også.» Sumaya har i tillegg blitt tildelt Emile Zola-prisen for sivilt mot. Hun understreker at Bodø-prisen ligger hennes hjerte nærmest fordi hun fikk den fra hjembyen.

Feminismen ligger i røttene

Men hvor henter Sumaya styrken og motet? «Foreldrene mine, og moren min spesielt», svarer Sumaya. «Min feminisme kommer fra sterke somaliske kvinner som har banet vei.» Engasjementet og aktivitetsnivået har hun med seg hjemmefra. Det å engasjere seg både lokalt og nasjonalt, er viktig for Sumaya.

I tillegg til å være poet, spaltist, debattant og forfatter, er Sumaya aktiv i organisasjonslivet. Hun er styremedlem av Kvinnenettverket Noor i Nordland. Hun er en av flere initiativtakere til organisasjonen Interfem, en partipolitisk nøytral tankesmie og et ressursenter for individer som utsettes/har potensiale til å bli utsatt for rasisme og sexisme. Tanke-smiens ideologi finner man allerede i navnet: Interfem - interseksjonell feminisme. I Bodø Røde Kors er hun tillitsvalgt, hvor hun blant annet har startet opp en jente-gruppe for minoritets- og majoritetsjenter som hun er leder for.

Poet og inspirator

Det Sumaya føler hun ikke kan skrive innlegg om, blir til dikt. «Jeg kan være vag og kryptisk, eller direkte og høylytt. Jeg behøver ikke å følge regler eller konvensjoner. Det enkle er som oftest det vakreste, og i kunsten kan man si mye ved å si lite.»

Sumaya har en travel tid foran seg og er involvert i mange spennende prosjekter. Detaljene kan hun ikke komme med, forteller hun Samora med et smil. Hun er opptatt med å reise rundt i landet og snakke om blant annet diktsamlingen sin.

Sumaya rekker ikke over alt hun får forespørsel om, men da henviser hun alltid både forlag og andre videre slik at flere unge stemmer kommer til orde i samfunnet. «Jeg er sterkt imot hylling og dyrking av enkeltindivider. Det bør være rom for flere. Jeg blir derfor veldig glad når jeg ser andre unge med minoritetsbakgrunn skrive dikt, bøker osv. Litteraturverdenen trenger oss.»

«Det er utrolig viktig at man fra starten av slipper å bli stuert bort. Jeg følte meg som alle andre. Jeg var annerledes, men ikke på en måte som gjorde at jeg følte at jeg var et problem.»

Fra blokk til teater

Teaterstykket *Blokk til blokk* forteller sterke og viktige historier. Ikke bare om hvordan det er å vokse opp i Groruddalen og ikke føle at man har en plass, men også om å finne den plassen man har manglet og leve livet slik man ønsker.

ANDREW MUKURIA

SAMORA

I 2011 kom Norges mest kjente og på samme tid mest ukjente gangstarapper, Jesse Jones ut med albumet *12 blokker og 1 vei inn*. En av de mest minneverdige sangene på albumet var sangen «Blokk til blokk» med Mae (også kjent som Opaque) og Kenneth Engebretsen. I likhet med Jesse Jones repper og rapper Kenneth Engebretsen om livet i oslogryta, med fokus på drabantbyene de kommer fra. Engebretsen har blitt en forkjemper for hele Groruddalen og Jones viste stolt frem Haugenstua. De representerte blokk til blokk som også er navnet på teaterstykket til Martin Raknerud (Don Martin, mest kjent fra Gatas Parlament), Johanthan Orellena Castro (Castro) og Felipe Orellena Castro (Fela).

Musikk som rød tråd

Blokk til blokk er så langt fra et vanlig teaterstykke man kan komme. Stykket forteller historiene til de tre hovedpersonene gjennom sanger, rim, monolog og ikke minst poesi. Det er også en visuell reise med en scene som viser frem alt fra blokkene i Bronx til blokkene på Romsås. Castro og Fela forteller om oppveksten i en trang leilighet, om et brødreskap tiden ble satt på som en prøve og et tap som truet med ødelegge alt.

Don Martin forteller på sin side om et avgjørende møte med dørvakten på ungdomsklubben som førte til at han ble en rapper. Han forteller om å kjempe mot politiet, bli satt i søkelyset av FBI og om å turnere Norge rundt til man nesten bare ser innsiden av øya. Musikken er deres røde tråd i livet og de har alle kjempet, svettet, blødd og grått for å nå drømmene sine.

For mange unge, spesielt fra Groruddalen, burde dette stykket være obligatorisk, men ikke bare for unge fra Oslo øst. Unge og gamle fra alle deler av byen burde se *Blokk til blokk*. Forestillingen hjelper med å få frem at vi er alle likere enn vi tror. Den starter med gamle klipp hvor personer blir intervjuet om østkanten, og én svarer at han ikke har hørt så

«*Blokk til blokk* er så langt fra et vanlig teaterstykke man kan komme.

Fela, Don Martin og Castro er aktuelle med teaterstykket «Blokk til blokk» på Det Norske Teatret. Foto: Dag Jensen

mye bra, og at han aldri har vært der. Selv om vi lever i 2018 er det nok flere som fortsatt ikke har vært lenger østover enn på Jernbanetorget.

Fra utsiden til innsiden av samfunnet

Det er langt fra T-banestasjonen på Stovner til Det Norske Teater. Like langt som det er fra et blokk til hus eller fra utsiden til innsiden av samfunnet.

Stykket tar for seg viktige temaer og filosoferer over utviklingen i drabantbyene. Når Castro skal på tur med bikkja og ser at den dyreste lampen i verden settes opp på Haugenstua, reagerer han med sinne. Noen måneder tidligere har han prøvd å stifte en sårt tiltrengt ungdomsklubb, men fått beskjed om at det mangler midler.

Don Martin, Castro og Felas historier gjør inntrykk, spesielt Fela skinner når han rapper eller forteller historier fra barndommen. Det er vanskelig å ikke bli beveget. Gjennom hele stykket har de tre hovedpersonene god kontakt med publikum, både ved å gå mellom radene og komme med små spørsmål. Don Martin spør en gang i løpet av forestillingen om hvor mange som ikke har vært på teater før, og et par stykker rekker opp hånden. *Blokk til blokk* er uten tvil et perfekt sted å starte. 📍

Kulturen som kommer, kulturen som går

Det har gått ut bud fra Kulturdepartementet om at strategien for en fremtidens kulturpolitikk skal legges. Dermed er en ny kulturmelding på beddingen, den første siden 2005. Sett fra det nye, flerkulturelle (men ikke bare) Norge, er det viktig å slå et slag for kultur som ikke befinner seg i «mainstream», men som utvikler seg i utkanten, i frynsene og på alternativarenaene.

MARI K. LINLØKKEN

SAMORA

Utfordringen om en strategi for de neste 20 år ble sparket i gang av kulturminister Linda Hofstad Helleland våren 2017, med en invitasjon til innspill om kulturpolitiske konsekvenser av teknologisk utvikling, globalisering, demografiske endringer, samfunnsøkonomiske realiteter og mye mer. Det ble arrangert innspillmøter landet rundt, 17 til sammen.

Setter spor

Kulturfeltet er svært og omfattende konglomerat, og det er mange faktorer som en ikke har kontroll over, og som er vanskelige å forutse. Likevel kan vi se at slike dokumenter eller prosesser får betydning og setter spor. To kulturmeldinger har sett dagens lys etter årtusenskiftet. I Kulturpolitikk fram mot 2014 (2002-2003), kan en i innledningen lese følgende programmerklæring:

«Kulturelt mangfold er berikende og en styrke for fellesskapet. På alle områder må det legges til rette for åpenhet og dialog, samhandling og nyskaping. Rasisme og diskriminering er i strid med våre grunnleggende verdier og må motarbeides aktivt.»

En programmerklæring en vanskelig kan se for seg komme i denne regjeringsperioden? I denne meld-

ingen legges det også stor vekt på kulturutveksling over landegrensene, og verdien ved slik utveksling:

«I eit vidare samfunnsperspektiv har internasjonal kulturutveksling også vorte viktigare for mellom-menneskeleg forståing og fredsskapande arbeid.»

Seinare kom stortingsmeldingen Kultur og næring (2004-2005) som handler om kulturlivet som verdiskapende næringer med stor innvirkning på

norsk økonomi, om «synergipotensialet» i samspill mellom kultur og næring, og kulturbaserte næringers rolle i lokal og regional utvikling. En kan vel i dag si at begge har ført med seg politiske virkemidler som har hatt betydning for kulturens kår i dag.

Stor interesse og bredde

Derfor kan det være vel verdt å være med i påvirkningspros-

essen. Stor interesse og bredde var også tydelig på innspillmøtet som ble arrangert i Oslo i januar, med 400 deltakere og over 50 som leverte innspill, enten fra scenen, eller i form av en videosnutt. Disse handlet om alle typer kulturuttrykk, store ensembler og små, musikkorps, kulturskoler, øvingslokaler og byutvikling, det handlet om behovet for å ta vare på historien, og om muligheten til å få fram de nye stemmene.

«Stor interesse og bredde var også tydelig på innspillmøtet som ble arrangert i Oslo i januar, med 400 deltakere og over 50 som leverte innspill, enten fra scenen, eller i form av en videosnutt.»

Utfordringen om en kulturpolitisk strategi for de neste 20 år ble sparket i gang av kulturminister Linda Hofstad Helleland våren 2017, med en invitasjon til innspill.

Foto: Martin B. Andersson/BLD

Kulturminister Hofstad Helleland, som selv høsta mye saftig satire etter sin julehilsen til det norske folk, til forsvar for norske verdier og tradisjoner som ble litt vel snevert eksemplifisert, satte i gang prosessen, men måtte levere nøkkelticket til kulturministerkontoret videre til venstreleder Skei Grande ved nyttårsskiftet.

Det var Skei Grande som styrte over det nasjonale innspillmøtet da det gikk av stabelen i februar 2018. Her sa hun til Aftenposten at «I kulturpolitikken må du tørre å være litt radikal for å få til utvikling og møte de trendene som er. Vi kan ikke gjøre alt vi har gjort før, da får vi ingen utvikling i sektoren. Det er mange der ute som har gode ideer, som tør tenke nye tanker. Vi må derfor ikke lage en politikk som gjør at de gode trekkene vi nå ser ikke får utvikle seg.» Hun lovte at regjeringen Venstre er med i, vil levere noe annet enn Høyre-Fremskrittspartiregjeringen ville ha gjort, og har invitert til nok en runde, nå i form av «fremtidssamlinger» som skal handle om konsekvensene av utviklingstrender som gjør seg gjeldende.

«I kulturpolitikken må du tørre å være litt radikal for å få til utvikling og møte de trendene som er. Vi kan ikke gjøre alt vi har gjort før, da får vi ingen utvikling i sektoren.»

Nyskapninger kommer sjelden fra det etablerte

Det er et faktum at nyskapninger sjelden kommer fra det etablerte kulturlivet, kimene finnes oftest i utkantene, der de, på løvetannvis, sprenger gjennom asfalten, for så etter hvert ta plass som noe selvfølgelig og normalt. Det tar en sterk idé, gode nerver og stålvilje for å bygge opp en ny institusjon. Vårt råd til myndighetene er å gi disse idémakerne og ildsjelene plass til å komme fram med det de har å by på, å gi levekår for plattformene de skaper.

Oslo-området har fått en god miks av institusjoner, som er skapt for en stor del av mennesker med bakgrunn i andre land og verdensdeler, eller personer med majoritetsbakgrunn med solidaritet som grunnverdi, og som har gitt hovedstaden et unikt kulturtilbud. Melafestivalen, Senter for afrikansk kulturformidling, Cosmopolite, Nordic Black Theatre, Oslo World, Film fra Sør og Bollywood Festival er naturlig å nevne.

Det var Trine Skei Grande som styrte over det nasjonale innspillsmøtet da det gikk av stabelen i februar 2018, som ny kulturminister.
Foto: Mona Lindseth/Venstre

Langt igjen til at kulturlivet i hovedstaden gjenspeiler befolkningen

Andre plattformer som har vært vesentlige for å styrke og hjelpe fram nye og viktige stemmer, er ungdomsklubber og andre steder som tilbyr musikkstudio og skriveverksteder. Selv om det er langt igjen til at kulturlivet i hovedstaden gjenspeiler befolkningen, har det skjedd svært mye de siste 40 år. Her finnes etter hvert et stort antall journalister i hovedstrømsmedia, samt forfattere, musikere, skuespillere og andre kulturarbeidere med bakgrunn fra andre land.

Det er mange på frynsescenene, færre på de etablerte scenene. Når det gjelder teater, står Det norske teater i en særklasse, med egen skuespillerutdanning for elever med minoritetsbakgrunn, noe som også har gitt andre teaterscener skuespillere som mer speiler den norske befolkning. Dessuten gir de plass til oppsetninger som for eksempel *Blokk til blokk*. Dette er i tråd med teaterets egen tradisjon og historie.

Nesten usynlige i kulturlivet

Noen grupper er synlige, men flere av de største, nyere innvandrergруппene er nesten usynlige i kul-

turlivet. Man kan spørre seg hvorfor for eksempel de estiske, polske og somaliske journalistene, scenene, forfatterne, poetene ikke har kommet fram ennå? Det tar tid, men krever også at det gis muligheter, og selvfølgelig at det er noen som har idéen, viljen og engasjementet. Vi håper at myndighetene setter pris på disse der de dukker opp, og at kulturmeldingen oppfordrer til nyskaping.

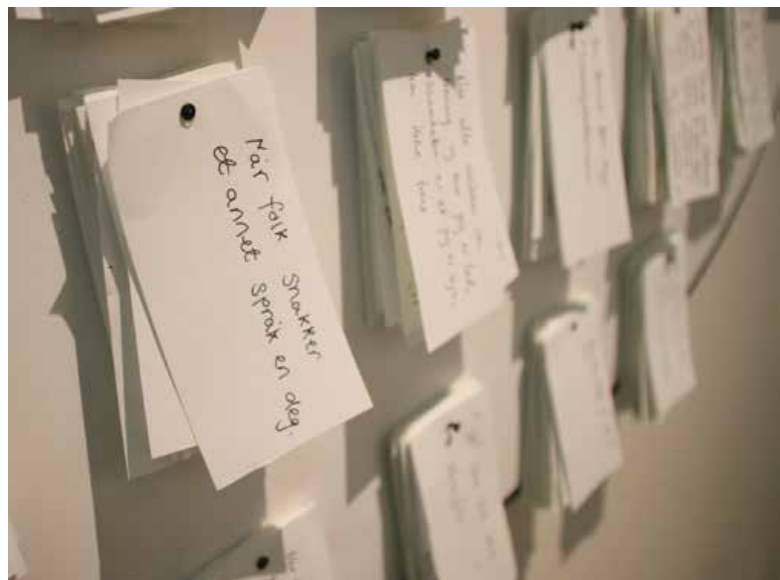
«Noen grupper er synlige, men flere av de største, nyere innvandrergруппene er nesten usynlige i kulturlivet.»

Å legge til rette for plattformer der nye stemmer kan finne seg selv, drive styrketrening, i et miljø der det å ha røtter i flere kulturer og ha flere språk, ikke noe en skal underkommunisere og avlære, men tvert imot blir sett på som verdifullt, er viktig. Disse arenaene er viktige leverandører for utvikling av framtidens kulturuttrykk,

og for at kulturlivet, filmer, teater, musikkscener og TV-programmer skal føles relevant og «hjemme» også for innvandrere. Det er et stykke vei å gå der fortsatt. Forhåpentligvis kan den nye kulturmeldingen, og den nye kulturministeren, sette et fotavtrykk der.

Det er ikke noe «men» når man tar avstand fra rasisme og fordommer.
Alle foto: Nora Warholm Essahli

Utenforskap blir til et eget fellesskap når vidt forskjellige erfaringer med å føle seg utenfor skrives på lapper og henges opp sammen på veggen.

Stilsikker utstilling om fordommer

Interkulturelt museum på Grønland byr på en tankevekkende utstilling som utfordrer publikum. Her kan du selv dele egne fordommer og erfaringer. Det eneste negative med utstillingen *Typisk dem* er overdreven bruk av tekst som med fordel kunne vært mindre akademisk.

NORA WARHOLM ESSAHLI

SAMORA

There is no but, lyser et rødt neonskilt. Denne beskjeden viser seg å henge sammen med en video i fem-på-gata-stil laget av konseptkunstner Thierry Geoffrey/Colonel. Her blir tilfeldig forbipasserende spurt om de er skeptiske til folk fra andre land. Samtlige svarer nei uten forbehold, til tross for Geoffreys iherdige forsøk på å presse fram et ja. Ingen tilfeller av «jeg er ikke rasist, men». Det er ikke noe «men», konstateres det fra samtlige. Et lite ord på tre bokstaver som har enormt stor betydning i dagens debatt blir avblåst, hvisket ut.

Typisk dem – en utstilling om fordommer på Interkulturelt museum går rett inn i de store debatene. Ytringsfrihet, islam, integrering og hverdagsrasisme er bare noe av det som tematiseres. Trenger vi gruppetenking? Er det noen sammenheng mellom fordommer og folkemord? Kan fordommer bekjempes? Er det systemet som skaper fordommer, eller er det individene? Utstillingen stiller mange spørsmål, og tilbyr mange ulike svar på hvert av dem.

Det er allikevel vanskelig å ikke tolke utstillingen som å ha et politisk standpunkt. Det er ikke tilfeldig at overskrifter med Frp-politikere som Per-Willy Amundsen, som nærmest oppfordret til korstog, er med, sammen med evig kontroversielle Sylvi Listhaug. Like påfallende er det totale fraværet av terrorangrepet 22. juli. I et materiale som uredde konfronter og dekker så mye av vår samtid og nære fortid, kan man ikke annet enn å tolke dette som et bevisst valg.

Utenfor fellesskapet

Publikum kan, om de selv ønsker det, bidra til utstillingen på flere ulike og spennende måter, blant annet gjennom å dele sine egne fordommer og erfaringer. Beskriv en situasjon der du følte deg dum fordi du stod utenfor fellesskapet, lyder instruksene i et av tema-rommene. Det er slående hvor ulike disse små historiene er. En hadde ikke råd til 3G, og kunne derfor ikke spille Pokémon med klassekameratene. Andre opplevelser av utenforskap kom av fylleangst, mangel på språkferdigheter, å være døv, å være skeiv, drikkepress, og å slå ut afroen.

Utstillingen er full av spørsmål og påstander, men svarene forblir åpne og tvetydige.

Alle disse svært ulike erfaringene har samme konsekvens, de får oss på et eller annet vis til å føle oss utenfor. Til sammen danner historiene om utenfor-skap et fellesskap. For slike følelser er noe så allment, og det ligger mye kraft i denne erkjennelsen. Samtidig kan man spørre seg om ikke dette kan virke bagatelliserende. Noen typer utenforskap er tross alt tyngre å bære enn andre.

Ikke lett underholdning

Typisk dem består av et utrolig stort tekstmateriale. Her er en blanding av utdrag fra akademiske tekster, nyhetsartikler, et helt rom med lovtekster, utsagn fra barn unge, og andre vanlige, anonyme stemmer. Nina Bahars kronikk fra et tidligere nummer av Samora er stilt ut i sin helhet. Det krever litt vel mye tid og tålmodighet å skulle lese alt, samtidig som det virker nødvendig å gjøre nettopp det.

Et av målene synes å være å fange kompleksiteten, og da gjelder det å skaffe seg et overblikk, hvis ikke går man lett glipp av noe viktig. Dette er ikke en lettbeint og underholdende utstilling, selv om det er mye humor i Geoffreys videoer. De interaktive delene gir avveksling, og gjør utstillingen mer tilgjengelig. Det kunne allikevel vært bedre balansert.

Det høye ambisjonsnivået er imponerende, og det at det står en rekke intelligente og godt utdannede personer bak dette prosjektet skinner igjennom. Til sammen blir det hele et slags stillbilde av tiden, eller i hvert fall av en debatt.

Standpunkt for inkludering

Nylig ble to unge menn med minoritetsbakgrunn bedt om å vise ID og fotografert av politiet uten

Konseptkunstner Thierry Geoffroy inviterer publikum til å legge til sine fordommer i en allerede enorm «fordomsjungel».

noen spesiell grunn da de satt på en McDonalds på Grorud i Oslo. Utstillingen tilbyr mange innganger til å diskutere hendelser som denne. Alle nordmennene i filmen som hevder de ikke har fordommer mot utlendinger står i kontrast til en virkelighet der rasisme er en del av hverdagen for mange med minoritetsbakgrunn.

Et helt rom fullt av lovparagrafer mot diskriminering og rasisme blir redusert til dekorasjon når de som skal straffe lovbrudd selv begår dem. Medias framstilling av innvandring og islam, og spørsmålet om hvorvidt mediene har skyld i eller har ansvar for økende fremmedfrykt eller ikke, blir relevant når man ser på hvordan saker som dette dekkes eller ikke dekkes.

«*Typisk dem* gir oss et utgangspunkt for å analysere og reflektere kritisk rundt alle sidene ved fordommer, men styrer oss ikke mot noen bestemt forståelse eller holdning.»

Henger fordommer sammen med vold, og i verste fall folkemord? Hvem har ansvaret, og hvor kommer fordommene fra? *Typisk dem* gir oss et utgangspunkt for å analysere og reflektere kritisk rundt alle sidene ved fordommer, men styrer oss ikke mot noen bestemt forståelse eller holdning.

Det vil si bortsett fra en anerkjennelse av at fordommer og rasisme eksisterer. Dette er heldigvis et av premissene for utstillingen, og ikke et tema som tas opp til diskusjon. For selv om det er viktig å være åpen og innby til selvstendig tenkning, så trenger vi også aktører på alle samfunnsfelt som tar tydelig standpunkt for inkludering og mot fordommer. Her er de uendelige mulighetene for uttryksmåter og nyanser som kunsten byr på viktig å ta i bruk. 📍

Hva jeg lærte av Mormons bok

Hvorfor går vi mann av huse for å le av en religiøs minoritet vi knapt har hørt om?

EVEN TØMTE

SAMORA

Kunne man tenke seg *Koranen: The Musical*, der en dansende Muhammed refser deg for dine synder, eller Torarullene, full av grovkalibret omskjæringshumor? Man skal aldri si aldri, men jeg har vanskelig for å se for meg dette. Vi lever tross alt i Norge, landet som i sin tid forbød *Life of Brian* (som neppe hadde blitt laget i dagens politiske klima uansett).

Nylig måtte varaordføreren i Flekkefjord be om offentlig unnskyldning etter å ha kommet med tidenes tammeste Jesus-vits. Den var likevel for sterk kost for noen. Her skal ingen risikere å bli fornærmet, og særlig ikke hvis de tror på Gud. Arnulf Øverland og alle kommentarfeltateistene får ha meg unnskyldt: Vi har aldri hatt noen særlig sterk tradisjon for ordentlig religionskritikk her på berget.

Spiller for fulle hus

Samtidig spiller *Book of Mormon* for fulle hus med sin ramsalte harselas med mormonerne. Hva er greia?

Book of Mormon handler om to unge mormonere, Eldste Price og Eldste Cunningham (man kan bli kalt eldste fra man er atten, så tittelen er noe misvisende), som blir sendt som misjonærer til Uganda, der de oppdager at misjonsvervet er noe mer krevende enn de lærte på misjonærkursen hjemme. De klarer selvfølgelig å rote det til, og så danser og synger de mye underveis.

Dette er en historie som snakker til meg. Jeg er riktignok ikke mormoner, men på skolen hadde jeg en venn som var det. Jeg husker at jeg måtte passe på ikke å banne når jeg var på besøk hos ham, og

jeg husker også godt de amerikanske misjonærene som stadig var på besøk. De lagde seige brownies, som fremdeles var eksotisk i Norge på den tiden, og hadde med Dr. Peppers og spennende amerikansk godteri. Noen ganger var jeg med i tempelet i Hekkeveien ved Carl Berner, som jeg strevde med å se at var særlig annerledes enn en hvilken som helst kirke. Denne sparsommelige kontakten innebærer nok likevel at jeg har hatt mer å gjøre med mormonere enn sikkert 90 prosent av nordmenn.

I likhet med Cunningham og Price har jeg også reist til Uganda for å redde verden i ung alder. Jeg dro riktignok med Redd Barna, men det går jo ut på mye av det samme: Å bringe det man innbiller seg at er sannheten og den gode viljen dit det er bruk for den.

Vennlig blasfemi

Book of Mormon er morsom, og litt vennlig blas-

Dette er Kony 2012-versjonen av «Afrika», et land bestående av krigsherrer, fattigdom, omskjæring og AIDS, der alt er jævlig og ingen bryr seg om Jesus — et slags lerret man kan projisere sine klisjeer om utviklingsland og fattigdom på.
Foto: Fredrik Arff

femi har aldri tatt livet av noen. Det er bra å kunne le av ting. Likevel virker det som et litt billig triks av skaperne Matt Stone og Trey Parker (*South Park* og *Team America: World Police*) å velge mormonerne som skyteskive for denne typen satire. De er en minoritet det er trygt å gjøre narr av, ikke betent på samme måte som muslimer eller med den samme historiske ballasten som jødene. Mormonerne er derimot noen litt harmløse småtinger man trygt kan harselere med: En minoritet som er for liten, for høflig og for langt borte til at det er farlig å legge seg ut med dem.

Harselasen er ram, men ikke ondsinnet; satiren de blir utsatt for klarer på mystisk vis å være vennligsinnet og bitende på én gang, og er mindre uærbødig enn det kan virke som ved første øyekast. Den har da også blitt tatt godt imot av mange troende.

«Book of Mormon er morsom, og litt vennlig blasfemi har aldri tatt livet av noen. Likevel virker det som et litt billig triks av skaperne Matt Stone og Trey Parker (*South Park* og *Team America: World Police*) å velge mormonerne som skyteskive for denne typen satire.»

Kritikeren Derrick Clements, som selv er mormoner, beskriver hvordan en publikummer i Salt Lake City kommenterte at musikalen fikk ham til å angre på at han ikke hadde vært misjonær selv. Er det noe man kan ta med seg fra *Book of Mormon*, må det være dette: man trenger ikke ta alt så jævla alvorlig for å ta det på alvor.

Mormonere i Norge og USA

I USA er Jesu Kristi Kirke av Siste Dagens Hellige noe mer av en maktfaktor, med penger og innflytelse, ikke minst i «deres stat», Utah. Likevel er mormonerne en minoritet av smålister i USA også, noe som blant annet ble tydelig da mormoneren Mitt Romney stilte som presidentkandidat i 2008 og 2012.

Men det har faktisk vært mormonere i Norge nesten like lenge som i USA, lærte jeg da jeg besøkte nettsiden deres. Den første mormonske dåpen i Norge fant sted i Risør allerede i 1851, og de første menighetene ble opprettet året etter. Da hadde mormonerkirken i USA bare vært i sving i noen knappe tiår. Omtrent samtidig ble imidlertid alle de norske misjonærene arrestert og dømt for ulovlig religionsutøvelse.

Senere ble de utkonkurrert av den kristne lekmannsbevegelsen Hans Nielsen Hauge hadde bygget opp, og i dag finnes knapt noen tusen mormonere i Norge. De fleste har såvidt hørt om dem. Kanskje det er noe av poenget: Man kan le av noen uten at det føles som man ler av noen som finnes i virkeligheten. Poengene musikalen tar opp er likevel såpass universelle at man fint kunne byttet ut mormonerne med en annen gruppe uten at det hadde gjort all verden til eller fra. En liknende musikal tilpasset norske forhold kunne kanskje handlet om læstadianere, eller bedehusmiljøene i bibelbeltet, men jeg tviler på at noen norske regissører ville våget å gjøre det. Da hadde man dessuten bare hatt nitriste salmer å bruke som musikalsk grunnlag.

Flerkoneri og magisk undertøy

Samtaler jeg har hatt med andre nordmenn om dette temaet har stort sett handlet om at de skal fortelle meg hvor fullstendig gale mormonerne er. Tenk, de tror på liv på andre planeter! De tror at Jesus dro til Amerika! De har magisk undertøy! (Nei, det er spesielt, men ikke magisk.) De bedriver flerkoneri! (Nei, det gjør de ikke lenger, selv om pioneren Brigham Young ganske riktig hadde 55 koner.) For noen galninger, sier mine venner, som kanskje selv tror på jomfrufødsel og at nøkkelen til det gode liv ble gitt oss på noen steintavler i ørkenen for tusenvis av år siden. Eller kanskje de er ateister, og i stedet for Gud tror på andre slags fantasiskapninger, som økonomisk vekst og framskritt, eller grønn kapitalisme, eller singulariteten. Hallo, se deg i speilet. Vi er alle gale her, som Filurkatten sa det.

Skal jeg dømme fra min håndfull besøk i mormonernes tempel i Oslo, er likhetene mellom dem og «alminnelige» kristne langt større enn forskjellene. Men det er kanskje noe av poenget. Bak alt fjaset er *Book of Mormon* en slags klassisk dannelsesreise og

en historie om idealer som brynes mot virkelighet. Om det er en misjonærs gudstro eller en ung idealists ønske om å redde verden, kan i grunnen være det samme.

Hasa Diga Eebowai

Musikalens Uganda har derimot lite med virkelighetens Uganda å gjøre. Dette er Kony 2012-versjonen av «Afrika», et land bestående av krigsherrer, fattigdom, omskjæring og AIDS, der alt er jævlig og ingen bryr seg om Jesus — et slags lerret man kan projisere sine klisjeer om utviklingsland og fattigdom på. Det kunne like gjerne vært Mordor.

Mens mormonerne blir utsatt for harselas som er forankret i faktiske forhold, er uganderne mer som karakterer fra hundre år gamle minstrel shows: hvites idé om hvordan svarte er. Noen innvender at det er fordommene, ikke afrikanerne selv, som det drives ap med. Problemet er at det er lite av det som skjer på scenen som bygger opp under en slik forståelse. Det høres mer ut som noe man sier for å berolige seg selv fordi man ikke vil innrømme at man ler av en musikal med rasistisk stereotypi. Siste ord i musikalen blir gitt til den ugandiske legen som smilende forkynner at han har masse mark i skrotum.

Kritikeren Max Perry Mueller er blant dem som har påpekt hvordan «the Book of Mormon producers worked so hard to get the 'Mormon thing' right, while completely ignoring the Ugandan culture, a struggling democracy and economy ravaged by years of war and disease. While Mormons may recognize themselves in The Book of Mormon (even if in a sort

of 'fun house mirror' reflection), Ugandans would not.» Den mest outrerte skikkelsen i stykket, General Butt Fucking Naked, den parodisk grusomme krigsherren som slåss naken og etterhvert konverterer og finner Jesus, finnes riktignok i virkeligheten, selv om han ikke kommer fra Uganda, men Liberia.

Book of Mormons ugandere bryr seg ikke om Jesus og synger «fuck deg, Gud», fordi de har så mange andre problemer å tenke på. Uganda slik jeg opplevde det, er derimot det kanskje aller mest religiøse landet jeg har vært i. Det er antakeligvis også landet med flest misjonærer per kvadratkilometer. Jeg har ofte spurt meg hva de gjør der, alle sammen - hvis de hadde vært oppriktig interessert i å spre Guds ord burde misjonærene vel heller dratt hit, hvor det finnes fortapte sjeler å vinne. Uansett virker det som en underlig tanke hos musikalforfatterne at dersom folk får det jævlig nok, har de ikke tid til religion. Empirien tyder på det motsatte: det er når folk blir for rike og får det for bra at de henfaller til hybris og begynner å dyrke seg selv i stedet. ⑨

Din virksomhet er heller ikke immun

Hvordan kan ledere motvirke seksuell trakassering i sin egen virksomhet?

LOVELEEN RIHEL BRENNÅ

Refleksjon

Da jeg ledet Kvinnepanelet i 2010, prøvde vi å forklare journalister og politikere hvordan man løfter blikket fra lover og løsriver seg fra antagelser om at alt er på stell når det gjelder kvinner og likeverd på jobben, og i stedet ser litt på de uformelle strukturene som rammer kvinner negativt. Hver gang jeg tok opp tema rundt usynlige strukturer som holder kvinner nede, som rammer kvinner hardere enn menn og gir maktubalanse på arbeidsplassen, ble jeg møtt med motstand.

Når det er sagt, er det også viktig å presisere at det også er tilfeller hvor menn blir utsatt for seksuell trakassering på jobb. Terskelen for å si ifra kan være høy, også for menn. En annen gruppe vi ikke har hørt så mye om i #Metoo-bevegelsen, er kvinner med minoritetsbakgrunn. Siden flertallet av dem som blir utsatt for seksuell trakassering er kvinner, er denne artikkelens hovedfokus på kvinner. Siden vi ikke har noe tall eller artikler om kvinner med minoritetsbakgrunn, vil jeg skrive om kvinner generelt.

Et samfunnsproblem blir ledelsesansvar

I dag har heldigvis #Metoo kampanjen kastet lys på de mørke skyggene i arbeidslivet og seksuell trakassering på arbeidsplassen er blitt et av de viktigste temaene høsten 2017. Flere spør hvordan dette kan være mulig, i verdens mest likestilte, frigjorte og demokratiske land? Ja, det er et organisasjonsproblem og et ledelsesproblem, men det er ikke bare det. Det er et samfunnsproblem. Det er holdninger til kvinner og jenter generelt som er utfordringen. Vi er ikke plettfriske. Vi er ikke kommet dit at kvinner er frie og likeverdige med menn.

Spørsmål som; var du full, hvordan gikk du kledd, forførte du, eller hvorfor sa du ikke nei, er spørsmål

mange kvinner som blir utsatt for seksuell trakassering må besvare den dag i dag. Opplæringen jentene får er ofte reaksjonær; kjøp din egen drink, ikke gå i fra drinken, ikke bli med en gutt du ikke kjenner og du trenger ikke vise så mye hud. Det er gjennom de små dryppene fra barndommen og ungdomsårene gutter og jenter blir lært opp til hvem som har størst ansvar hvis noe går galt.

Guttene får mer eller mindre opplæring i at hovedansvaret ligger hos kvinnen. Skulle det skje noe, vil hun få flere spørsmål som ansvarliggjør henne, mens mannen ofte vil bli unnskyldt. Disse holdningene tar kvinner og menn med seg på arbeidsplassen. Og forebygging av seksuell trakassering blir et organisasjonsansvar. Da er det helt avgjørende hvordan ledere bygger en sterk og tydelig organisasjonskultur som forebygger diskriminering og trakassering. Det skal ikke være tvil om hvor ledelsen står og hva organisasjonens policy i slike saker er.

Ledelse av mangfold

Ingen er immun mot sosial læring.

Holdninger, spøk og språk knyttet til kvinner og kvinners seksualitet tas med inn på arbeidsplassen. Selv om de fleste vet hva som er akseptabelt og hva som ikke er akseptabelt på en arbeidsplass, vil holdningene påvirke samspill og relasjoner blant ansatte. Det finnes flere artikler og rapporter som skriver om koblingen mellom manglende kompetanse til å lede mangfold, og seksuell trakassering. I denne artikkelen skal jeg fokusere på hvordan ledere kan forebygge og stoppe seksuell trakassering.

For det første har vi en tydelig lovgivning som forbyr seksuell trakassering. Dette finner vi i likestillings- og diskrimineringsloven. Denne loven må enhver leder og ansatt kjenne til.

«Manglende mangfoldsforståelse kan utvide rommet for trakassering.»

Illustrasjon: Sureyya Aydin

§ 6. Forbud mot å diskriminere

Diskriminering på grunn av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, alder eller kombinasjoner av disse grunnlagene er forbudt. Med etnisitet menes blant annet nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge og språk.

§ 13. Forbud mot å trakassere

Trakassering på grunn av forhold som nevnt i § 6 første ledd og seksuell trakassering, er forbudt.

Med trakassering menes handlinger, unnlatelser eller ytringer som har som formål eller virkning å være krenkende, skremmende, fiendtlige, nedverdiggende eller ydmykende. Med seksuell trakassering menes enhver form for uønsket seksuell oppmerksomhet som har som formål eller virkning å være krenkende, skremmende, fiendtlig, nedverdiggende, ydmykende eller plagsom.

Forbudet omfatter trakassering på grunn av eksisterende, antatte, tidligere eller fremtidige forhold som nevnt i § 6 første ledd.

Arbeidsgivere og ledelsen i organisasjoner og utdanningsinstitusjoner skal innenfor sitt ansvarsområde forebygge og forhindre trakassering og seksuell trakassering.

Hva kan ledere gjøre?

Hva er de uskrevne reglene i organisasjonen? Hvilken kultur er det som sitter i veggene, og som legger premissene for hvordan ulike ansatte navigerer på arbeidsplassen?

Manglende mangfoldsforståelse kan utvide rommet for trakassering. Klarer du som leder ikke å ta kvinners og andres perspektiv, eller møte dine ansatte med åpenhet, vil du også slite med å beskytte medarbeiderne dine fra maktmisbruk.

1. Sterk policy rundt seksuell trakassering og diskriminering, hvor det tydelig står at det er null-toleranse mot seksuell trakassering. Gjør det klinkende klart i policy- og strategidokumenter at dere følger loven, og at brudd på loven medfører sanksjoner. Beskriv sanksjonene.

2. Det er viktig at virksomheten tydelig beskriver hvilke konkrete handlinger som vil bli gjennomført for å forebygge seksuell trakassering. Hva skjer hvis det avdekkes seksuell trakassering på jobb (prosedyre) og hva er konsekvensene. Skriv ned i personalhåndboken, konkret og steg for steg, hvordan organisasjonen håndterer slike hendelser. Varsleres rettigheter og plikter, rettighetene til den som har blitt trakassert og til den som har trakassert.

Dette må forankres i HMS-reglementet for virksomheten. Ledelsen må tydelig signalisere at seksuell trakassering får konsekvenser.

3. Du som leder må sikre at lederopplæring, opplæringsprogrammer for nyansatte og mentorordninger har inkludering og mangfold som sentralt tema. Det er ikke nok å vise til arbeidsmiljøloven eller policydokumenter. Det er nødvendig med en tydelig, klar leder og en organisasjonskultur som gjennom ulike øvelser viser hvilken kultur som er gjeldende. Er forebygging av seksuell trakassering eller varslingspraksis rundt dette en del av opplæringen?

4. Det må bygges en arbeidskultur som fremmer likeverd, inkludering og mangfold. Mangfold fungerer som en buffer mot diskriminering og seksuell trakassering. De ansatte vil fremme ulike argumenter for hva som er akseptabel og hva som er ikke akseptabel atferd, hva de legger i begrepet respekt. En god leder vil kunne bruke et mangfold av perspektiver som råmateriale for å bygge en robust og inkluderende kultur som forebygger seksuell trakassering og annen type diskriminering.

5. Fokuser på konsekvensene av trakasseringen, ikke intensjonen. Det var ikke vondt ment, det var bare en spøk, jeg var ikke helt edru eller andre slike argumenter er ikke interessante. Det som er avgjørende for den som er blitt trakassert, er at ledelsen har fokus på den subjektive opplevelsen og konsekvensene for den som er rammet.

6. Seksuell trakassering og diskriminering på arbeidsplassen påvirker trivsel, motivasjon, arbeidsinnsats og effektivitet. Den som blir trakassert har store deler av sine tanker og sitt sinn fylt med alt annet enn det som er arbeidsoppgavene sine.

Bygg din virksomhets immunforsvar

Forebygging av seksuell trakassering handler først og fremst om mennesker, om relasjoner, og en sterk organisasjonskultur som fremmer inkludering, tillit og trygghet. Det handler om sterke modige ledere, som gjennom ord og handling viser hva som er akseptabelt og hva som ikke tolereres på arbeidsplassen. De bruker ikke energi på å snakke om at #Metoo har gått for langt. De vet at de må sikre en arbeidskultur hvor menn og kvinner ikke er utrygge på hverandre. De bygger en inkluderende organisasjonskultur som har rom for mangfold, der kulturutvikling ikke er overlatt til tilfeldighetene.

Bunnlinjen: Ledelsen må etablere kjerneverdier som fremmer mangfold og inkludering, og sette standard for hva som er akseptabelt og hva som er ikke-akseptabel oppførsel. 📍

«Forebygging av seksuell trakassering handler først og fremst om mennesker, om relasjoner, og en sterk organisasjonskultur som fremmer inkludering, tillit og trygghet.»

Det er pengene som teller

–Vet du om et sted vi kan kjøpe billige utejakker til barn?
Det er flere elever som kommer på skolen uten varme vinterklær. Sånt spør lærerveen om i 2018.

INA EDLUND

Mitt nabolag

Det nytter ikke å si til barna at de må ta av seg på føttene inne når de ikke har sokker i støvlene, sier en bibliotekansatt.

Det er kjipt å ikke være med på skøyte dag fordi mamma ikke har penger til bussen, sukker en jente. Jeg skulle ønske jeg kunne komme på kino engang, det har jeg aldri vært, sier en annen.

Ansatte i NAV er bekymret. Når vi er på hjemmebesøk hos familier, ser vi ofte at de har ingenting. Ingenting. De mangler leker, de mangler sportsutstyr. De mangler klær. Kanskje en søskenflokk har én sykkel på deling. Klær går i arv og er for store, for små, for kalde, for slitte.

Vi snakker om barn i Oslo. De som lever i områder med høy barnefattigdom. De som vet så altfor godt at ikke alt kan kjøpes, og at mangel på ting, utstyr og opplevelser plasserer deg i en egen kategori. Kategorien for dem som ikke kan delta. De som reklamen ikke retter seg mot. De som ikke teller. De som fort kan havne i utenforskap. De som doggutta vet er lette å lokke til seg for småpenger.

I Bydel Søndre Nordstrand bor det 11 325 barn under 20 år. 26% av disse barna lever i langvarig fattigdom. Langvarig fattigdom er lenge for barn. Vi snakker ikke om det året foreldre etablerte seg eller søkte jobb etter studier. Arbeidsledigheten i området er den høyeste i Oslo, og høyere enn i Rogaland, hvor arbeidsledige oljearbeidere har fått en krisepakke av regjeringen. I områder i Oslo sør, i Groruddalen og på Tøyen har foreldre gått ledige i årevis, uten noen krisepakke og uten mulighet til å dekke de behov barna deres har. Og de aller fleste

fattige barn er innvandrerbarn, ofte med begrensa familienettverk og mangel på bestemødre og andre gode hjelpere med en hundrelapp på lur.

Fattigdom og utenforskap

7. juni 2016 kom regjeringen med «Fritidsmeldingen». Meldingen har den romslige undertittelen «Alle skal med!» og hovedbudskapet er at alle barn og unge i Norge skal ha rett til å delta i minst én fritidsaktivitet. Et svært krevende pålegg fra det offentlige. Hvordan skal man få til det uten at det følger med penger?

La oss ta en titt på idretten. En viktig arena, men uoppnåelig for mange. I Oslo idrettskrets evalueringsrapport Strategisk plan for Oslo Idrettskrets 2012-2016, heter det: Tross idrettskretsens målsetting om å «tilrettelegge idrett og fysisk aktivitet for alle, og derigjennom øke andelen aktive medlemmer, særlig barn og unge» er organisasjonsprosenten i aldersgruppa 6-12 år kun 61,1 prosent i Søndre Nordstrand (altså medlemskap i idrettsforeninger), mot 268, 7%

medlemsskap pr barn i Vestre Aker. I aldergruppen 13-19 år er andelen sunket til 43, 7 % i Søndre Nordstrand Tydeligere kan ikke forskjells-Oslo beskrives.

Det er ikke bare medlemskap som koster i en idrettsklubb. Det er en rekke utgifter knyttet til deltakelse, som utstyr, forsikringer, kamper og cuper. Noen klubber strekker seg langt og lar de ivrigste spille, selv om avgifter ikke blir betalt, noen sportsklubber oppretter utlånssentraler og arrangerer bytte av sportsutstyr. Likevel er det så altfor mange som ikke er med på riktig bane.

«I områder i Oslo sør, i Groruddalen og på Tøyen har foreldre gått ledige i årevis, uten noen krisepakke og uten mulighet til å dekke de behov barna deres har.»

Illustrasjon: Sureyya Aydin

«Jeg opplevde at A-lagets spillere tapet fotballsko sine før kamper», forteller en tidligere trener fra Holmlia sportsklubb. «Likevel hadde noen en nerve i seg som gjorde dem til Norges beste spillere».

Fra fattig barn til stressa gangster

Nylig var det folkemøte på Holmlia. Flere voldsepisoder, knivstikking og drapsforsøk med skytevåpen er skjedd i området i løpet av få måneder. Gjengene gjør opp midt inne i bomiljøene.

450 beboere hadde møtt opp for å spørre justisministeren, byrådslederen og politimesteren om hva de kan gjøre for å hjelpe. – Vi har i løpet av få måneder hatt 31 arrestasjoner i området, opplyser politimesteren. De yngste på 13-14 år er løpegutter for de eldre. De lokkes inn i en spennende, men stressende og svært kort karriere. Vi må få dem til å forstå at gleden over å få raske penger i lomma ikke lønner seg.

Sogneprest Silje Kivle Andreassen minnet om at når man bor trangt, har lav utdanning, høy arbeidsledighet, lite muligheter til deltakelse og kanskje et syltynt nettverk, så er det ikke så rart at ungene velger litt glitter og stas. Og det er her storsamfunnet kommer inn.

Det finnes løsninger. Frivillige organisasjoner har en viktig rolle. Kommunen må hjelpe foreldre på rett vei så de kan forsørge egne barn. Ungene må få gode

møteplasser, muligheter til deltakelse, muligheter til mestring. Det må myldre av tilstedeværende ungdomsarbeidere, lærere og trenere med store hjerter og kloke hoder. Politiet må velge at gjenger og kriminelle skal ut av boområdene. Det må opprettes exit-programmer for ungdom som vil ut av det klamme nettverket til de kriminelle. Og det må faktisk penger til. Både for å få folk i jobb, for å få flere til å gjennomføre skolegang, få flere gode boliger, bedre fritidsklubber og mer politi, men det må også mer penger inn i de fattigste familiene så ungene kan konsentrere seg om å legge langvarige planer for fremtiden, i stedet for å havne i kortvarige og spennende opplevelser som i verste fall setter dem i gjeld og livsfare.

Godt naboskap på rosa lapper

Utenfor folkemøtet setter publikum opp rosa lapper på veggen under tittelen «Hva er bra med Holmlia». I følge de rosa lappene er lokalmiljøet langt fra farlig: Godt naboskap. Folk bryr seg. Trygt oppvekstmiljø. Samhold. Mangfold. Gode skoler. Gode fritidstilbud. Volden treffer ikke tilfeldig. Den angår de få, de som er involvert i kriminalitet. Beboernes engasjement tyder på at det er de rosa lappene som skal vinne denne historien. De ber bare om litt hjelp fra øvrigheta. Og så ba de faktisk Sylvi Listhaug om å slutte skremme barna, for det var egentlig henne de var redd for. 9

Nosizwe hadde konsert på Melahuset 8. mars-markering.

Alle foto: Mela/Marit Lundby

Kvinnedagsmobilisering på Melahuset

På et fullsatt Melahuset ble «For likeverdet» arrangert på den internasjonale kvinnedagen 8. Mars. Artistene Nosizwe og Hannah Wozene Kvam sørget for at dette ble en kveld i nettopp kvinnekampens ånd.

ANNE GERD GRIMSBY HAARR

SAMORA

‘I am no strange fruit’

Hanna Wozene Kvam, som også er forfatter, skuespiller og kjent fra gruppen Queendom, fremførte suggererende slampoesi med musikalsk backing fra Erik Holm. Hun tematiserte kvinnelig styrke og fikk hele salen til å le med sitt verk «Svart», hvor hun parodierte de skumle stereotypene om svarthet. Det å være stolt av sin identitet som både svart og kvinne var gjennomgående i opptreden.

«I am no strange fruit hanging from a Sycamore tree, I am alive and free», deklamerte Kvam, hun snakket også om Metoo-kampanjen og at «det er som at det ikke går an å ikke lytte lenger». Hun dedikerte spillingen sin til alle de skamløse jentene, og hyllet dem for å ikke gi opp.

Damer som brøyter vei

Khalid Salimi er direktør for Melahuset, som markerer kvinnedagen hvert eneste år.

– Målsetningen med Mela er å øke bevisstheten rundt kulturelt mangfold, med andre ord kulturell likestilling, og dette arbeidet må også sees i sammenheng med annet likestillingsarbeid. Det gjør kjønnslikestilling til et naturlig mål for Mela, sier Salimi.

– Vi valgte Nosizwe og Hannah Kvam på grunn av deres bevissthet rundt likestillingsspørsmål. De er også damer som brøyter vei innenfor sitt kunstfelt og har gjennom årene vært med på en bevisstgjøringsprosess rundt hvordan svarte artister har blitt sett på og behandlet i kulturlivet – og i samfunnet generelt.

Hannah Wozene Kvam fremførte slampoesi på 8. mars på Melahuset.

Under forestillingen på Melahuset formidlet begge, gjennom kunsten, viktigheten av å rette fokus mot dette temaet, fortsetter han.

Solidarity works!

Nosizwe, artist og aktivist og for tiden aktuell som deltager i tv-showet «Århundrets stemme», begynte konserten med en shoutout til poet Sumaya Jirde Ali, som i det siste har vært aktiv i samfunnsdebatten. Hun hadde samme dag gått opp på talerstolen i Bergen på kvinnedagen til tross for at hun i utgangs-punktet hadde trukket seg fra alle offentlige opptredener etter en periode med massiv hets og trusler rettet mot henne privat og via sosiale medier. Det ble mobilisert støtte fra feminister, aktivister og meningsbærere, og hun bestemte seg altså for å tale på kvinnedagen likevel. «Solidarity works! Authentic power begins here! Revolutions begin here!», ropte Nosizwe fra scenen til stor jubel fra salen.

– Vi må spre informasjon, kunnskap og jobbe for økt bevisstgjøring rundt angrepene vi ser at kvinner med flerkulturell bakgrunn blitt utsatt for. Vi må fortsette å styrke kvinners rolle på offentlige arenaer, stå bak de som tør å vise styrke i utfordrende posisjoner, vi må jobbe hardere for å fremme kvinnelige artister på landets kunst- og kulturarenaer, og ikke minst må vi fortsette å vise at det som ytres av kvinner i det offentlige ordskifte, som vi ser i saken med Sumaya, at disse blir tatt på alvor, sier Salimi.

Kamp mot rasisme er også kvinnekamp

Nosizwe spilte også sangen «Breathe», som referer

til politidrapet på afroamerikanske Eric Garner i 2014, en av hendelsene som førte til at Black Lives Matter-bevegelsen vokste frem.

– Helt siden 80-tallet har organisasjoner som MiRA-senteret hatt et slagord: «kamp mot rasismen er også kvinnekamp». MiRA-senterets slagord er like viktig i dag, og spesielt med tanke på å rette fokus mot flyktningkvinneres rettigheter, fortsetter Salimi.

– Mela jobber aktivt med kvinnekamp og likestilling ved å være oppmerksomme på kvinners deltakelse i alle ledd i arbeidet vårt. Fordi det er ikke en hemmelighet at i kulturverdenen er det ofte engasjert færre kvinnelige enn mannlige artister. Vi jobber også nå, i tillegg til den kvinnegruppa som allerede opererer fast på Melahuset, med flere konsepter og kulturtilbud til kvinner i ulike aldre. I år gleder vi oss også til å vise publikum utstillingen *Migrating Identities*, der syv kvinnelige kunstnere går sammen om en utstilling for å vise hvilken styrke det ligger i å være flerkulturell, avslutter han.

Nosizwe fikk også publikum med på call and response med sangen «The lesson» hvor «I believe in love» ble gjentatt og gjentatt. Med «Can't keep a good woman down» ble kvinnedagen avsluttet med et dansende og inspirert publikum, klare for den videre kampen for likeverdet. ⑤

««kamp
mot rasismen
er også
kvinnekamp.»»

Fragmentert soul

Det er lett å glemme makten som ligger bak en historie, og hvilken påvirkningskraft som kan ligge i at du forteller din sannhet, sier Nosizwe Baqwa, som optrådte 8. mars på Melahuset.

ANNA KEYN & MARIT LUNDBY

SAMORA

Lenge har kvinnen hatt én av to muligheter innenfor hiphop – hun kunne være den opphøyede moderen, eller *she's the bitch, she's the slut, she's the hoe*. Det var ingen-ting imellom! Men jeg elsker hiphop, det er der jeg kommer fra, og den har muligens gitt meg en noe edgy væremåte. Samtidig tror jeg at nettopp det har hjulpet meg i situasjoner der menn har forsøkt å snakke meg ned. *But it shouldn't have to be that way, you shouldn't have to fight that hard to make your music the way you want to make it*. Og i dag er kvinner i større grad med på å gi hip hop et bredere perspektiv».

En av Norges viktigste soulstemmer

Hun beskrives som en av Norges viktigste soulstemmer; Nosizwe Baqwa. Dama som i 2016 tok skrittet fra koristrollen og inn til midten av scenen. I år er hun aktuell med trykk på alle bokstaver; diverse roller i tv-satsinger, teaterstykker og prosjekter er en ting, men i mars slipper hun også den første av to EP-er; en remix-versjon av sitt første album *In fragments*, der produsenter og DJ-er har fått fritt spillerom til å sette sammen egne versjoner av albumlåtene. En akustisk versjon er også på trappene. Nosizwe er glad, 2018 blir et bra år.

– Det er utrolig fett. Jeg kjenner på at musikken jeg har sverta og grått for i studio nå blir del av en større bevegelse enn meg selv, og det er jo kjempeartig!

Hun ler, lyden legger seg lett over kaffekverning og stemmesumming bak glasset på det lille birkelunden-bakeriet hun nettopp har hastet inn i. En drøy time forsinket.

– Selvfølgelig, it's tight, men jeg har blitt flinkere til å ta vare på meg selv med alderen. Mengden arbeid er like tung som den pleide å være, men jeg lar det ikke ta livet av meg lenger. Da jeg var 24 ga jeg blaffen. Balanse var et merkelig konsept.

Hun sukker, tar en slurk av kaffekoppen:

– Man kan lett bli oppslukt, tenke at hele universet handler om at du skal finne den der forbanna balansen, ikke sant. Herregud så mye selvhjelpsfokus som handler om at du skal føle deg vel. Og uansett hva vi holder på med skal vi oppnå det uoppnåelige. Men jeg har alltid tenkt at det ikke var for meg. Jeg skal bare leve livet.

«Jeg tror det er viktig at musikk- og kulturfeltet ikke bare er for dem som har sunget foran speilet siden de var tre år (...) det er viktig å ha scener det er lov å prøve – og også feile.»

Jobber med kred-produsent

Nosizwe lever livet. Det kan vi konstatere først som sist. Med en master i statsvitenskap fra 2009, tidligere jobb i FN og arbeid med fjorårets fredsprisvinnere, pluss den ikke helt uviktige jobben som mamma til lille Aella (6) har hun fortsatt sin plass på det norske musikk-kartet. Etter kun to singelslipp har artisten gjestet flere av Norges største festivaler, og bak det første albumet *In fragments* står ingen

*Musikken til Nosizwe beskrives som sensuell med en moden sound, i smeltepunktet mellom soul, jazz, blues, elektronika og hiphop.
Foto: Moe Chakiri*

ringere enn den kritikerhyllende sangeren og undergrunnsprodusenten Georgia Anne Muldrow, som blant annet har jobbet med Erykah Badu, Kendrick Lamar og Mos Def.

«*In fragments*» ga deg en nominasjon til Nordic Music Prize og gode ord fra media både nasjonalt og internasjonalt. Nå tar du prosjektet videre inn i akustiske versjoner og samarbeid med flere DJ-er og produsenter. Fortell om det første albumet ditt?

– *In fragments* var et stort og ambisiøst prosjekt. Vi la inn masse ressurser, både økonomiske, emosjonelle, tidsmessige og praktiske, og jeg er overlykkelig over at vi ikke sitter igjen med kun ett uttrykk. Det hadde vært så ufullstendig. *In fragments* vokser med oss, og det gjør at når jeg legger det fra meg så kan jeg gjøre det med god samvittighet – og så begynne på noe nytt. Jeg har også den luksusen at jeg gir så pent blanke i noen som helst slags forventning om hva det skal være, og da får jeg gjøre akkurat det jeg vil. Det var det jeg gjorde forrige gang, og det er det jeg skal fortsette med.

– Jeg jobber med noen ordentlig fete folk, som jeg ikke får presentert helt enda, men det er sånne folk som jeg rett og slett har drømt om å få jobbe med. Å plutselig sitte i studio med dem er bare helt sånn 'klyp meg' – *is this real? Is this my life?* Hun smiler med hele ansiktet.

Har alltid sunget og skrevet dikt

Likevel, rampelyset var aldri den store drømmen, det bare ble sånn. Litt på slumpen. Hun begynte å synge ved siden av studiene i statsvitenskap. En bekjent manglet tilfeldigvis en korist til en spillejobb en kveld, og hun takket ja. Etter konserten satt hun igjen med følelsen av at noe magisk hadde skjedd.

– Ballen begynte bare å rulle. Plutselig satt jeg der med luksusen av å kunne synge, møte fantastiske mennesker, gå på fine fester, og få betalt – samtidig som jeg studerte. Lidenskapen min hadde fått en plattform. Jeg har alltid sunget og skrevet dikt, men det er noe med det å bli litt plassert. Det er også en av grunnene til at scener som Melahuset, Agenda X og Caféteateret er så viktige, fordi de sørger for en plattform der man får manifestert en glød, ja, en drøm. Å få muligheten til å stå på en scene og tenke «wow, her er jeg – *and I'm doing what's right!*». Uten de arenaene går man glippi av så mange talenter som føler på noe de ikke helt vet hva er.

– Jeg tror det er viktig at musikk- og kulturfeltet ikke bare er for dem som har sunget foran speilet siden de var tre år, *you know what I'm saying?* All respekt og kjærlighet til dem og, men det er viktig å ha scener det er lov å prøve – og også feile. Det stedet man kan finne ut om disse evnene er noe man vil utvikle videre.

Sensuell, moden sound

Musikken til Nosizwe beskrives som sensuell med en moden sound, i smeltepunktet mellom soul, jazz, blues, elektronika og hiphop. Albumet *In fragments* har ifølge GAFFA «en musikalsk identitet like kompleks som artistens egen».

– Mitt debutalbum lagde jeg med en kvinnelig produsent, men ikke for å konstatere et poeng. Jeg lagde den med Georgia Anne Muldrow fordi hun er den beste, *she's a goddess*. Hun er undervurdert på grunn av mange ting, men helt 100% sikkert også fordi hun er kvinne, legger hun til.

Du mener at vi fortsatt har en kamp å ta med tanke på likestilling?

– Man kan ikke komme bort fra at det å være kvinne til en viss grad betyr aktiv forskjellsbehandling, også i 2018. Og til dem som mener at kvinnedagen ikke er viktig; det er så historieløst, så respektløst. Slike markeringer trenger vi for å få forskjellene fram i lyset.

Hun tar seg tid til å trekke pusten, så vidt det er, før hun fortsetter:

– Det handler om solidaritet, det handler om å se hvor mange kamper vi har vunnet, men også hvor langt vi har igjen å gå. Så mye av den livskvaliteten vi kan nyte godt av i dag, kan vi takke de kvinnene som sto på barrikaden og kjempet for. Det er egentlig ganske surrealistisk å tenke

på det de har kjempet fram, og hvor mye motstand de har fått fra verden rundt seg.

Makten bak en historie

Har du noen tanker om #metoo bevegelsen?

– Det som er fantastisk med #metoo er at the private becomes political. Det er lett å glemme makten som ligger bak en historie, og hvilken påvirkningskraft som kan ligge i at du forteller din sannhet og om dine opplevelser. *It's profound, it's authentic, and it's real*. Jeg var med i kampanjen «Når musikken stilner», et opprop som handlet spesifikt om det som skjer i musikkbransjen og den seksuelle formen for undertrykkelse. I etterkant ser jeg frem til å finne ut hvordan vi kan jobbe for å trygge disse arenaene for kvinner, og særlig de yngre som vil inn i musikkbransjen. Jeg tenker det er viktig at vi har kvinner i maktposisjoner, og at man som musiker møter kvinner i flere ledd. *It's a fight to keep your integrity*, og det kommer vi ikke bort fra, i hvert fall ikke med det første. 🍆

Industriell elegi

«London's young people have been seen as a problem by governments for many generations now.» Slik lyder professor Paul Gilroys liner notes til East Mans grimealbum *Red, White & Zero*.

ENDRE DALEN

SAMORA

‘T’oday’s young people are excluded and marginalized, confined and criminalized, yet they remain at the heart of the vital, energetic best of our city. Their energy and imagination drive London’s convivial culture. They duck and dive just like their predecessors. They hustle, they suffer and they survive.» East Man og Gilroy ble venner etter at musikkprodusenten East Man (Anthony Hart) oppdaget Gilroy gjennom nestoren for kulturstudier i Storbritannia, Stuart Hall.

Darkos Strife, Saint P og Lyrical Strally, som alle rapper på *Red, White & Zero*, reflekterer det Gilroy skriver. Londons underverden skildres som et brutalt sted hvor hvilken del av byen du befinner deg (definitivt ikke «Stratford») er en identitetsmarkør, og det å «Look & Listen», som det heter på låta med samme navn, til enhver tid er en livsnødvendighet på gata.

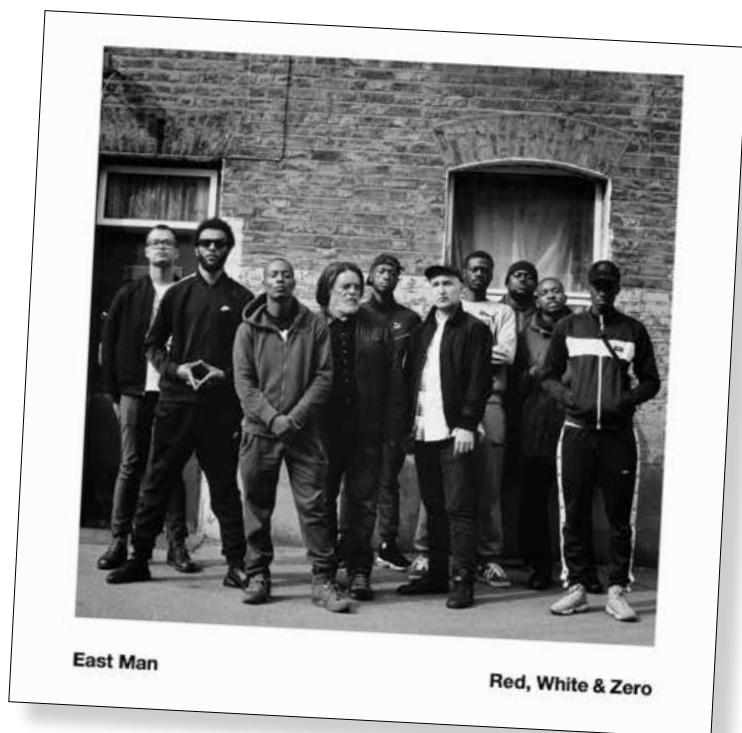
Minimalistiske beats

East Man har fra før gitt ut instrumentalmusikk i noenlunde samme landskap som Basic Rhythm. Han har bakgrunn fra piratradiostasjoner i London, og tar grimeproduksjon tilbake til de minimalistiske røttene. Kollektivet Roll Deep var sentral i å skape en ny vår for britisk rap for rundt femten år siden, mye takket være eksperimentelle og aggressive beats. De siste årene har vist at sjangeren egentlig aldri forsvant, og sjangerens gudfar Wiley fortsetter å levere solide album.

Beaten på «Mission» med Killa P er verdt å trekke frem som et eksempel, den høres ut som en blanding av bashment og lyden av en tanks som ruller. Ekkoer av «Mission» høres videre i de påfølgende låtene; rytmen på «Stratford» og den hissige dancehall-låta «War».

Albumet beveger seg rundt i et musikalsk landskap hvor drum & bass, industrial, techno og dancehall er

«East man tar grimeproduksjon tilbake til de minimalistiske røttene.»

East Man
«Red, White & Zero»
Planet Mu 2018

blant ankepunktene. Alle musikkssjangre med tung historie i London og Storbritannia. For musikkhistorisk bevisste lesere kan musikken til East Man sammenlignes med Shut Up And Dance, som herjet på breakbeat/ragga/hardcore-scenen i London for nesten 30 år siden. Likevel er det de industrielle rytmene i musikken til East Man som gjør at albumet føles som noe fullstendig annerledes. At det er Mike Paradinas’ label Planet Mu (Jlin, DJ Rashad og µ-Ziq) som gir ut musikken, og ikke de vanlige kanalene grime spres gjennom, er derfor på sin plass.

Tung og introvert plate

Ypperlige UK hiphop-plater fra i fjor, som Øya-aktuelle J Hus’ *Common Sense* og Strange U’s *LP 4080*, høres overraskende tamme ut i forhold til *Red, White & Zero*. *Common Sense* er skamløs i sin flørt med trap, r&b og afrobeats, mens *LP 4080* omfavner p-funk, Fela Kuti og 1990-talls rap. Der disse to i varierende grad er utadvendt, er *Red, White & Zero* urovekkende tung og introvert.

Red, White & Zero er kanskje ikke så nyskapende som man skulle tro, tenk hvor nyskapende noen av de første grimealbumene var. Samtidig er det en velformet debut som er effektiv nok, og bra nok til å bli stående igjen som et av de bedre albumene innen sjangeren på en stund. 9

Kairo-undergrunnens Nico

Nadah El Shazly har samarbeidet med Maurice Louca og Sam Shalabi om albumet *Ahwar*. Her utforskes de musikk-geografiske bevegelser mellom Midtøsten, Nord-Afrika, Europa og Nord-Amerika i etterdønningene av den arabiske våren.

ENDRE DALEN

SAMORA

Maurice Louca er en av de mest sentrale musikerne og produsentene i Kairos eksperimentelle undergrunnscene. Det mest kjente prosjektet han er med på, er Dwarfs of East Agouza, som også består av Osama «Sam» Shalabi og Alan Bishop, sistnevnte fra det verdensvante alternative rockebandet Sun City Girls, og det enda mer alternative, og mye, mye mer verdensvante plateselskapet Sublime Frequencies.

Dwarfs of East Agouza-albumet *Bes* er likevel bare ett av flere høydepunkter Louca har vært med på de siste årene. På soloalbumet *Salute the Parrot* lagde Louca sin helt egen variant av electro shaabi, en moderne form for urban klubbmusikk, basert på den populære egyptiske musikkformen shaabi. Islam Chipsy kom med det lignende, men mye hardere og mer utagerende albumet *Kahraba* i 2015. Det forrige høydepunktet i Louca-katalogen kom med det vokaldrevne albumet *Lekhfa* fra i fjor, med de innovative musikerne Tamer Abu Ghazaleh og Maryam Saleh, med poeten Mido Zoheir som et slags fjerde medlem og tekstforfatter.

Begynte med coverlåter av The Misfits

Nadah El Shazly er en annen eksperimentell vokalist og musiker fra Kairo. I følge presseskrivet til albumet *Ahwar* begynte hun å synge coverlåter av The Misfits i et lokalt Kairo-punkband før hun begynte å produsere elektronisk musikk. Slett ikke noen uvanlig historie i Egypt, det uvanlige i historien er nettopp albumet *Ahwar*, ifølge skrevet.

Albumet er skrevet, orkestrert, komponert og produsert av Shazly, i samspill med Maurice Louca og Sam Shalabi. Albumet er selve høydepunktet i Louca og Shalabis imponerende virke de siste årene. Forestill deg en egyptisk Nico, som lager nyanserik nyspsykedelisk arabisk orkestermusikk, istedenfor den monokrome og strenge musikken Nico lagde med John Cale, etter at begge ble kastet ut av The Velvet Underground. Det hele i en kontekst av mis-

Nadah El Shazly
«Ahwar»
Nawa Recordings 2018

lykket arabisk vår, istedenfor skyggesidene av «The Summer of Love» og motkulturen til motkulturen, som Nico var en del av i sine mest kreative år.

Flyter inn og ut av det meste

Produksjonen er orkestrert med medlemmer fra Sam Shalabis Montreal-baserte Land of Kush, samtidig som Louca og Shazlys lek med elektronisk programmering ytterligere dekorerer lydbildet. Musikken flyter inn og ut av improvisert jazz, dyster arabisk orkestermusikk, rigid moderne komposisjon, stemningsfull electronica og arabisk såvel som amerikansk folke-musikk, til den grad at det blir vanskelig å sette fingeren på hva som er hva. Avsluttende «Mahmiya» gjennomsyres av melankolsk saz, et arabisk strengeinstrument, men går gjennom flere faser. Her hører vi en mer minimalistisk tilnærming enn resten av albumet.

Albumet mangler shaabi-rytmene, som flere av de andre albumene nevnt over har, og skaper i mye større grad et helt nytt musikalsk uttrykk. Harmoni-er er merkbare i motsetning til i shaabi og arabisk orkestermusikk, hvor harmoni er fraværende. Det vitner om en moderne tilnærming til musikk hvor konvensjoner er til for å brytes, og nye allianser på tvers av ikke bare landegrenser, men verdensdelar, er til for å etableres.

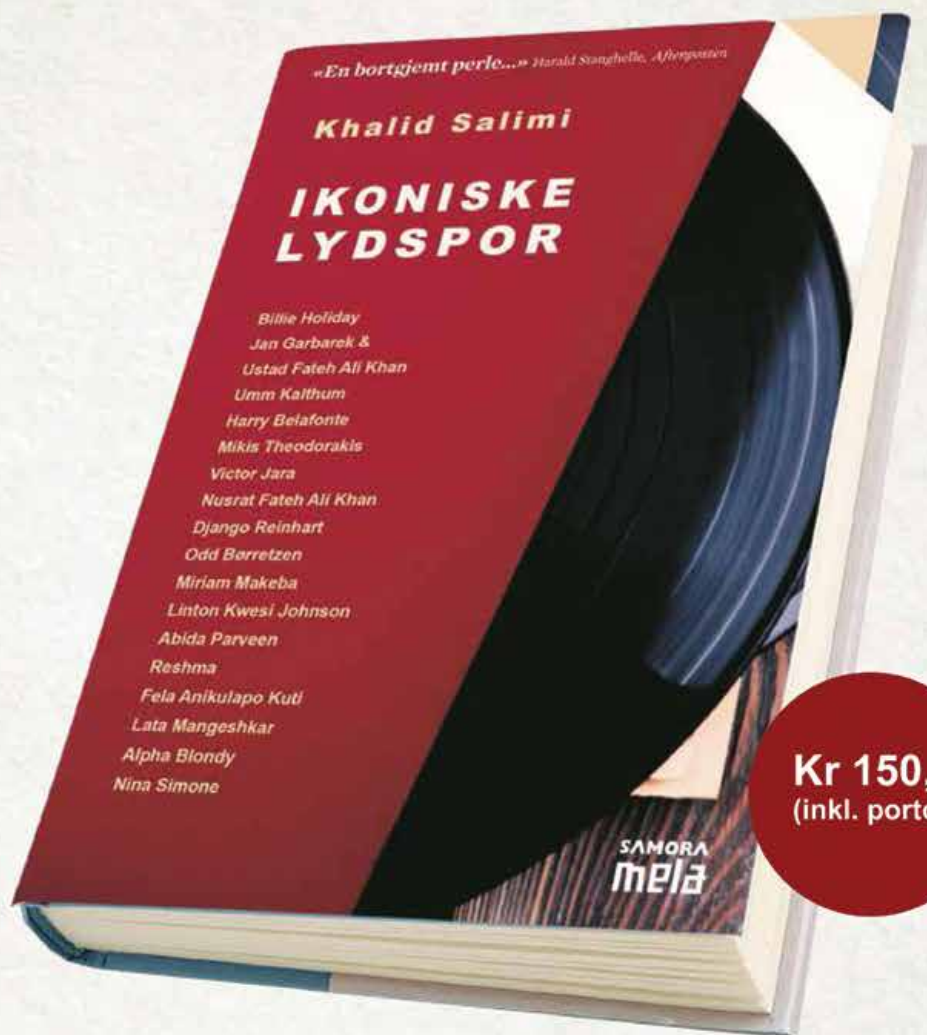
.....
«Forestill deg en egyptisk Nico, som lager nyanserik nyspsykedelisk arabisk orkestermusikk, istedenfor den monokrome og strenge musikken Nico lagde med John Cale.»
.....

Annonse:

«LYDEN AV VERDEN»

«Khalid Salimi er en sjelden og robust plante i den norske samfunnsfloraen.»

Harald Stanghelle, *Aftenposten*

Kr 150,-
(inkl. porto)

«Å lese disse 17 valgene fra verdens millioner av musikalske uttrykk, er som å sitte ved Khalid Salimis bord og høre ham dele av sin glede og kunnskap. Ordene er som musikken han gir oss – full av følelser, men også av engasjement, vilje og drømmer.»

Anders Heger

BOKEN KAN BESTILLES FRA: Samora/Mela: Mariboegs gate 8 – 0183 Oslo – e-mail: samora@samora.no

Adjø Oslo Spektrum, heisann Colosseum

Adjø Montebello er filmen om Karpe Diem der vi blir tatt med på en heseblesende reise, en kombinasjon av dokumentar, musikkvideo, spillefilm og konsertfilm. Filmen er spektakulær. Men hva handler den egentlig om, og hvilket budskap er det gruppa egentlig vil formidle? Det er mange symboler som dukker opp igjen og igjen. Hva betyr disse symbolene?

ANDREW MUKURIA

SAMORA

den NRK-produserte serien *Takin Ova*, som handler om norsk hiphop, forteller Norges mest kjente rapgruppe Karpe Diem om hvordan de pleide å opptre på fritidsklubber, men med blandet respons. Noen ganger var det svært få blant publikum, og de kunne godt finne på å gå midtveis i konserten fordi det var flere på scenen enn i salen. Siden den gang har gutta bare vokst og vokst. Gjennombruddet kom med albumet *Fire vegger*, som solgte over 30 000 eksemplarer, og ble det mestselgende norskspråklige rapalbumet noensinne. Gruppen vant også Spellemann for plata.

De startet å rappe i 1998, og begynte å spille konserter sammen to år senere. Debuten kom i 2004, med EP-en *Glasskår*. Totalt har de utgitt fem album og hatt masse hitsingler, som «Piano», «Toyota'n til Magdi» og «Hvite menn som pusher 50», og de har vunnet flust med priser. Guttene er uten tvil blitt forbilder for en ny generasjon nordmenn som pusher de kreative grenselinjene for musikk og andre kunstformer.

Dokumentar, musikkvideo, spillefilm og konsertfilm på en gang

Det er vanskelig å vite hvor man skal begynne etter å ha sett *Adjø Montebello*. Filmen virker som et endelig punktum på gruppas prosjekt *Heisann Montebello*. Vi blir tatt på en heseblesende reise av en film, som strengt tatt ikke bare er en vanlig film, men en kombinasjon av dokumentar, musikkvideo, spillefilm og konsertfilm – alt på en gang. Åpnings-scenen, der vi følger en rettsak med gutta på tiltalebenken og Økokrim på motsatt side som aktor, setter standarden. Dommeren er en feit hvit fyr med hengepupper, dette gjør at man umiddelbart tenker på scener i filmer som *Star Wars* og *Blade*.

Duoen svetter ved siden av den snodige forsvarsadvokaten, Nils, som vi først stiftet bekjentskap

Karpe Diem
«Adjø Montebello»
Regi: Thea Hvistendahl

med i musikkvideoen til «Hvite menn som pusher 50». Gutta blir dømt for brudd på ytringsfriheten og dømmes til døden. Som en verdig avslutning får de lov til å arrangere tre konserter i Oslo spektrum, såfremt de ikke tjener penger på showene.

En surrealistisk gavepakke

Filmen er en surrealistisk gavepakke for fans som var på konsertene så vel som elskere av urban musikk. I filmen blir vi presentert for et knippe mennesker gjennom retro spillvignetter, men det mest spennende er kanskje kjemien i duoene. Det er tydelig at de begge har nærmet seg kokepunktet, og i fengselet ender de med å slåss mot hverandre. Det er hele tiden en konflikt mellom dem. Magdi er rappkjeftet, kanskje litt for rappkjeftet om man skal lese Chirag. Han sier akkurat hva han mener, og det er egentlig han som er grunnen til at duoene har havnet i fengsel.

Omgivelsene i filmen er klamt og dystopisk. Karakterene i filmen virker konstant svette og det kryr av insekter som kakerlakker og biller i fengselet. Det virker som om samfunnet er av det slaget hvor ytringsfriheten er begrenset og styresmaktene er autoritære, som i romanen *1984* av George Orwell. Erna Solberg spiller også en rolle.

En symboltung film

Når Magdi retter på bandanaen i speilet ser han en stor kjeft, og når Chirag skal ta på seg pikkolohatten ser man en skjeggete ape. Andre symboler som går igjen er griser (i rollen som politi) og bananer som både fungerer som valuta (en mill), våpen og ikke minst transportmiddel. Det er i det hele tatt mye som skjer og mange ulike kreative sekvenser. Historien fungerer også utmerket med klipp fra de utsolgte konsertene i Spektrum som en rød tråd. Det er umulig å sammenligne *Adjø Montebello* med noe annet man har sett tidligere. Det nærmeste

Karpe Diem fylte Oslo Spektrum tre dager på rad våren 2017. I desember kom filmen «Adjø Montebello».

man kommer er det visuelle albumet *Lemonade* av Beyonce, og det sier ikke rent lite. I likhet med *Lemonade* er *Adjø Montebello* et visuelt mesterverk med mange forskjellige elementer fra ulike typer filmsjangre.

I en av scenene i filmen ser vi en ung Chirag som bestiller en show-ape etter å ha sett en TV-shop-reklame på TV. Noen scener tidligere har en labelsjef bokstavelig talt pisset på karrieren hans. Det er tydelig at han er usikker på veien videre og hva han skal gjøre med lidenskapen sin. Det viser seg at en show-ape, en figur som nærmest fungerer som en kosebamse for barn, og som også blir hans alter ego, er løsningen.

Når Karpe opptrer i Spektrum, er det apen Chirag ser i speilet, og som vises på banneret ved siden av scenen. Det er denne apen som hjelper han med å fortsette karrieren som artist. Apen ser også ut til å være svaret på en klassisk problemstilling, hvordan takler man ensomhet? Etter det mislykkede møtet med labelsjefen er Chirag overlatt til seg selv. Vi ser ingen av vennene hans, ikke familien hans heller. Han sitter i en liten leilighet, fanget i en blokk og ser på TV, og prøver å finne ut hva han skal gjøre med livet sitt.

«I likhet med *Lemonade* er *Adjø Montebello* et visuelt mesterverk med mange forskjellige elementer fra ulike typer filmsjangre.»

Advokaten til duoen er, som tidligere nevnt, Nils. Det virker som om han representerer kapital og skruppelløshet. I en av scenene sitter han i et middagsselskap og drikker cava, omringet av skjortekledde broilere. Etter middagen begynner gjengen å spille bowling med grisehoder. Han er også den personen som gir artistene penger som de trenger for å lage musikken. Han blir senere også den som får dem ut av fengselet. Det ligger en ironi i at øynene hans er blå, vanligvis et symbol for uskyld eller renhet. Han er en karakter i konflikt med seg selv.

Veien videre?

Det er vanskelig å se for seg veien videre for Karpe Diem etter å ha fylt Spektrum tre dager på rad. Gruppen har vært i Gøteborg på den største filmfestivalen i Skandinavia for å promotere det internasjonale slippet for *Adjø*

Montebello, eller *The Monkey & The Mouth* som den heter på engelsk. Nylig var duoen med på å danne superbandet Mars med Arif og Unge Ferrari. Det er lett å se for seg at gruppen fortsetter med å produsere overskuddsprosjekter og leke med ulike sjangre, i en enda større grad enn hittil. Karpe kommer til å fortsette med å levere kvalitetsmusikk, og det trenger Norge. 📞

Ibaaku optrådte på Oslo World 2017.

Foto: Jean-Baptiste Jaire

Tilbake til afrofuturismen

Musikkprodusenten Ibaaku tenkte ikke så mye på at musikken hans var afrofuturisme før han ble fortalt det av andre. Likevel har han laget et solid album inspirert av svart science fiction, støy og dype afrikanske tradisjoner.

ENDRE DALEN

SAMORA

Ibaaku startet som rapperen, sangeren, musikeren og produsenten Staz tilbake i 2001 i Dakar. Mange i hjembyen kjenner fortsatt Ibaaku under

det navnet. Han var blant annet med i Still og I-Science, to av flere tusen rapgrupper som var aktive i Dakar på den tiden. I dag har Ibaaku gått fra

hiphop til basstung electronica, som på albumet hans *Alien Cartoon*. I Afrika som overalt ellers har grensene mellom disse sjangrene alltid vært vage, og nå popper hyperlokale musikkscener med global rekkevidde opp overalt.

«Elektronisk musikk er ganske nytt for meg, jeg vokste opp med jazz, afrobeat og mengder med hiphop. Som ny artist ville jeg videreføre disse innflytelsene – et friskt sound med en egen identitet. I grupper som Daara J og Positive Black Soul kunne man høre et annerledes uttrykk enn den generiske vestlig-inspirerte hiphopen, som så mange rappere sverger til.»

– Ingen eier noen ting

Samora møtte Ibaaku på Tukthuset, vis a vis Kulturhuset, der han var på besøk i forbindelse med Oslo Worlds satsing på konseptet afrofuturisme. Vi spurte hva han synes om spørsmålene som åpnes opp i forbindelse med kulturell appropriasjon, global distribusjon og opphavsrett innen musikkformene han selv jobber med.

«Det er veldig enkelt, ingen eier noen ting», sier Ibaaku til Samora. «Det er musikk, det er spirituelt og det er noe vi har til felles. Da jeg begynte å lage elektronisk musikk, forstod jeg at det var masse elektronisk musikk som tar fra afrikansk musikk, men at den ikke nødvendigvis var laget av afrikanere. Det er lett å snakke om kulturell appropriasjon, men fra mitt perspektiv er ikke afrikanske kulturer minoritetskulturer eller outsider-kulturer. De er selve kilden. Men det er enkelt å falle for klisjeene. Det er farlig å glemme kildene til disse nye sjangrene, da forfalsker man historien.»

Jazz, bråk og feltinnspillinger

Du har nevnt John Coltrane, Pharoah Sanders og Sun Ra som inspirasjonskilder. Hvilken status har jazz for dem som vokser opp i Dakar i dag?

«Jazz har en spesiell status i Senegal. Men de fleste tror det bare er musikk for eliten, for kjennerne. Jeg hadde foreldre som var veldig glad i jazz og musikk generelt, så jeg ble tidlig eksponert for det. Men de fleste i Senegal vil tenke på Sun Ra som støy.»

Fra frijazz og Karlheinz Stockhausen til Public Enemy; støy appellerer til undergrunns- og avantgarde-kulturer. Hvordan bruker du støy i arbeidet ditt?

«Støy er inspirasjon. I Dakar har du støy overalt. Jeg utvikler ørene mine og jeg er åpen, så jeg hører musikk i alt. En muezzin som synger eller folk som snakker i gatene med aksenter kan være musikk. Dette er en stor del av det jeg driver med. Jeg er veldig sensitiv overfor omgivelsene mine. Når jeg er i

en ny by, vil jeg gjerne høre hva gatene har å fortelle meg. For meg er det ikke bråk, det er musikk – et annet språk. Jeg spilte inn masse lyder fra gatene til *Alien Cartoon*, og jeg er stor tilhenger av feltinnspillinger.»

Om begreper og identifikasjon

Ibaaku ler når vi påpeker at noen nå prøver å kategorisere hans musikalske felt for world music 2.0. «Jeg synes det er ok med nye navn, så folk kan få en idé om hva det er, og identifisere med det. Det må være morsomt og kreativt. Ikke bare en kategori folk ikke kan føle seg en del av. Det er intensjonen bak og budskapet du gir som teller. Folk kan kalle det hva de vil. Det er som med afrofuturisme. Men da jeg lagde afrofuturisme, så var ikke det intensjonen. Samtidig handler det om hvordan vi som afrikanere ser for oss fremtiden. Det er vårt ansvar å snakke om det.»

Ibaaku er av den formening at afrofuturisme like mye er eskapisme som en sosial kommentar til samfunnet vi lever i. «For eksempel Sun Ra – når han snakker om det ytre rom – snakker han antakelig om Afrika».

Afrofuturisme

More Brilliant Than The Sun av Kodwo Eshun er en av de viktigste bøkene om afrofuturisme som er skrevet. Boka trekker linjene mellom science fiction-forfattere som Samuel Delany og Octavia E. Butler og musikalske pionerer som George Clinton, Lee «Scratch» Perry og Cybotron.

Noe av det mest forvirrende med *More Brilliant* er at Eshun åpner boka med å beskrive en plate kalt *Electric Sonata for Souls Loved*

av Nature av jazzkomponisten George Russell, hvor norske jazzmusikere som Jan Garbarek, Jon Christensen og Terje Rypdal spiller med andre hvite musikere, som Manfred Schoof og Red Mitchell. Med bakgrunn i dette spør vi Ibaaku om det alltid har vært mulig for hvite musikere og kunstnere å lage autentisk afrofuturisme?

«Du vet at ordet ble skapt av en hvit fyr også; Mark Dery. Det er mange mulige perspektiver man kan ha på afrofuturisme. Når du snakker om Afrika som kontinent og dets historie, så er det ikke bare snakk om svarte. Det er kunstnerne og tenkernes jobb å bringe nye perspektiver på banen. For eksempel i Senegal er det mange lag, det er viktig å ha mange perspektiver. Det finnes ikke ett syn på Afrika.»

«Det er lett å snakke om kulturell appropriasjon, men fra mitt perspektiv er ikke afrikanske kulturer minoritetskulturer eller outsider-kulturer. De er selve kilden.»

Stiller krav til president Erdogan

Norsk PEN, Norsk Redaktørforening og Norsk Journalistlag har skrevet brev til Tyrkias president Erdogan. I brevet ber de blant annet om løslatelse av journalister, redaktører, akademikere og andre som er fengslet på grunn av falske anklager om deltagelse i kuppforsøket i 2016.

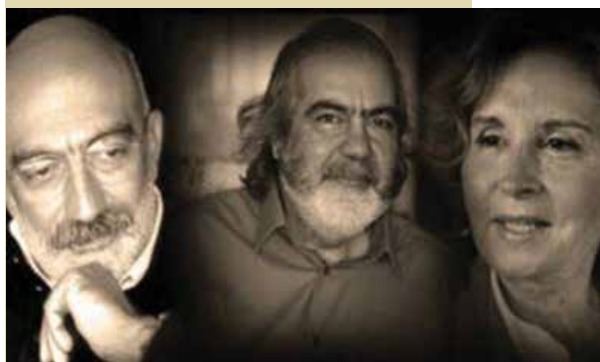
-Fredag 15. februar ble journalistene Mehmet Altan (65), Ahmet Altan (67) og Nazli Ilucak (73) dømt til livsvarig fengsel etter å ha blitt funnet skyldig i deltagelse i kuppforsøket i 2016, skriver Norsk PEN, Norsk Redaktørforening og Norsk Journalistlag i et brev til presidenten i Tyrkia, Recep Tayyip Erdogan. Brevet er signert av William Nygaard, Thomas Spence, Arne Jensen og Hege Iren Frantzen.

Videre i brevet står det: «Dette er de første dommene mot journalister i rettssaker knyttet til det mislykkede kuppforsøket, og sender farlige signaler foran rettssakene mot alle de andre journalistene som er anklaget for lignende forhold. Den europeiske journalistføderasjonen (EFJ) sier dommene innebærer en opptrapping av undertrykkelsen av pressefriheten.»

Erdogan har vært president siden 2014, og før det statsminister siden 2003. Staten Tyrkia har en lang trøblete historie som de siste årene har intensivert etter kuppforsøket i 2016. Pressesikkerheten har ikke minst blitt ytterligere truet og mange journalister redaktører, akademikere og andre har blitt fengslet.

Tyrkia er ett av fire land Norsk PEN satser på. På norskpen.no skriver foreningen: «Situasjonen for frie ytringer i Tyrkia bli stadig mer dramatisk. Ytringsfriheten er en av rettighetene som blir brutt oftest i Tyrkia. Ifølge statistikk fra Den europeiske menneskerettsdomstol (EMD), forbigår Tyrkia alene de 46 andre statene i Europarådet når det gjelder saker om brudd på retten til ytringsfrihet de siste årene.»

PEN International er en verdensomspennende forening av forfattere etablert i London i 1921. Opprinnelig var PEN akronym for Poets, Essayists and Novelists, men inkluderer i dag alle typer skribenter. Norsk PEN ble etablert allerede i 1922 og satser spesielt på samarbeid med Etiopia, Afghanistan, Iran og Tyrkia. Foreningen jobber i dag primært med ytringsfrihet.

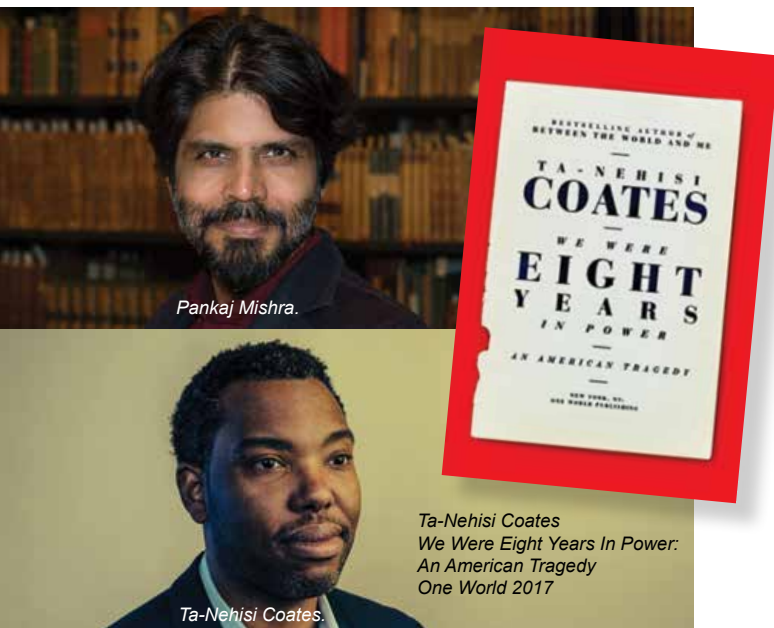

Journalistene Mehmet Altan (65), Ahmet Altan (67) og Ilucak (73)
Foto: PEN International

«Dette er de første dommene mot journalister i rettssaker knyttet til det mislykkede kuppforsøket, og sender farlige signaler foran rettssakene mot alle de andre journalistene som er anklaget for lignende forhold.»

Nazipropaganda i svenske skoler

I Sverige forsøker nynazister å spre propaganda på skoler. Dagens Nyheter rapporterer at en gruppering fra Nordiska Motståndsrörelsen (NMR) har vært observert utenfor en skole i Ludvika. DN etterforsker nå ekstremisme i svenske skoler. Undersøkelsene omfatter blant andre lærere, og 52% av dem som har svart har opplevd ekstremistisk propaganda i skolemiljøet.

Pankaj Mishra.

Ta-Nehisi Coates.

Ta-Nehisi Coates
We Were Eight Years in Power:
An American Tragedy
One World 2017

Pankaj Mishra kritiserer Ta-Nehisi Coates

I en lengre kritikk av Ta-Nehisi Coates essaysamling *We Were Eight Years in Power: An American Tragedy* i London Review Of Books skriver Pankaj Mishra at Coates feiler på flere punkter i sin bok.

– As long as Coates is indifferent to the links between race and political economy, he is more likely to induce relief than guilt among his white liberal fans, skriver blant annet Mishra.

Særlig mangler det et globalt perspektiv i *We Were Eight Years in Power*. Mishra har titulert anmeldelsen «Why do white people like what I write», som er et direkte sitat fra boka. Boka inkluderer åtte essays fra Barack Obamas åtte år som president i USA, og det som fulgte med valget av Donald Trump i 2016.

Tidligere har professor Cornel West blant annet anklaget Coates for å ha vært for snill i sin analyse av Obama.

Faksimile: Dagbladet Torsdag 15. februar 2018

Reagerer mot Gharahkhani

Mange reagerer på Aps innvandringspolitiske talsmann Masud Gharahkhani's varslinger om innstramminger i innvandringspolitikken. I følge Statistisk Sentralbyrå var innvandring den viktigste saken for velgerne ved fjorårets stortingsvalg. Dagbladet skriver at et eget utvalg skal stake ut Aps nye kurs i forhold til innvandring.

«Dessverre har de seneste oppslagene og intervjuene med Arbeiderpartiets nye innvandringspolitiske talsperson gitt et inntrykk av at konklusjonene er tatt før utvalget i det hele tatt har fått lov til å begynne arbeidet», skriver henholdsvis leder og nestleder i AUF Mani Hussein og Ina Libak i et debattinnlegg i Dagbladet 15. februar. De to fortsetter:

«Vi reagerer på at konklusjonene kommer før diskusjonen. En viktig lærdom fra fjorårets valgnederlag er at mange av standpunktene til Arbeiderpartiet var lite forankret blant medlemmene. Vi kan ikke gjøre samme feilen i et politisk område som skaper vanvittig mye engasjement, og som betyr så mye for folk.»

De er ikke alene i sin kritikk av Gharahkhani. Medlem i utvalget Arnhild Holstad sier at hun er kritisk til at han «har uttalt seg på en måte som kan tyde på at partiet har konkludert, uavhengig av innholdet i uttalelsene hans», til Dagbladet.

Nazistene prøver seg på Holmlia

Det har oppstått et stort folkelig engasjement på Holmlia sør i Oslo. Bakgrunnen er flere gjengrelaterte voldelige hendelser i området. Gjennom folkemøter, markeringer, avisinnlegg og stor aktivitet på sosiale medier krever beboerne mer politi, mer trygghet og mer fokus på boområdet. Fokus har de fått fra uønsket hold.

Refugees welcome to Søndre Nordstrand har fått skiltet på huset tilgriset, først med plakater, noen uker etter med maling. En morgen våknet folk i Nordre Åsgården borettslag opp til at velkommenskiltet ved innkjørselen var tilgriset. Alle svarte/brune ansikter på skiltet var sprayet over med svart maling.

I samme området har den nordiske motstandsbevegelse freidig delt ut flyere med nazipropaganda i folks postkasser. Sjøppelkassene rundt turområdet Hvervenbukta er blitt tilgriset med klistrelapper fra den samme «motstandsbevegelsen». Beboerne er oppgitte. Nå er det ikke bare gjengvold som må ut av bomiljøene, men også den nynazistiske aktiviteten.

«Black Panther»
Regi: Ryan Coogler
Marvel Studios 2018

Afrofuturistisk superheltefilm

Black Panther er noe så sjeldent som en svart superheltefilm. Den er basert på en figur først tegnet på 1960-tallet og dette fenomenet av en film har satt solide spor i den kontemporære popkulturen.

Dagbladet tolker filmen i en større kontekst av afrofuturisme, og skriver samtidig i en anmeldelse at filmens konsept er mer spennende enn filmen i seg selv. Filmene har ellers fått lunkne til svært gode anmeldelser over hele verden.

Soundtracket er produsert og kuratert av Kendrick Lamar, som også rapper på de fleste låtene. *Black Panther: The Album* har fått bedre kritikk enn selve filmen, mest takket være Lamars fremtredende rolle.

Til minne om hukommelsens poet

Poeten og aktivisten Keorapetse Kgositsile (Bra Willie) døde 3. januar, 79 år gammel i sitt hjem i Sør-Afrika.

Kgositsile flyttet til New York på 1960-tallet, hvor han deltok i den afroamerikanske black arts-bevegelsen som hadde sin storhetstid på slutten av 1960-tallet. Spesielt poesisamlingen *My Name is Afrika* gjorde inntrykk på unge amerikanske poeter. The Last Poets tok navnet sitt fra «Towards a Walk in the Sun» publisert både i *My Name is Afrika* og LeRoi Jones' og Larry Neals' antologi *Black Fire*.

Etter at apartheid formelt ble avviklet i Sør-Afrika flyttet Kgositsile tilbake. Keorapetse Kgositsile viste for hele verden at frigjøringskampen i USA og Sør-Afrika er den samme.

Faksimile: Dagsavisen Torsdag 8. mars 2018

Unge minoritetskvinner: Trues oftere i offentligheten

Burde jeg vært en hvit mann, spør byråd for miljø og samferdsel i Oslo Lan Marie Nguyen Berg, i en kronikk i Dagsavisen. I innlegget skriver hun om hvordan unge kvinnelige stemmer i samfunns-

debatten, som forfatter/poet Sumaya Jirde Ali, oftere blir utsatt for hets enn andre. Berg må selv transporteres rundt i bil i Oslo som følge av truslene hun har fått som byråd og MDG-politiker. Alt

fra skjellsord til reelle dødstrusler er daglig kost for Berg. I kronikken publisert 8. mars bruker hun spalteplassen på å belyse misbruk av makt, hersketeknikker og hvorfor 8. mars fortsatt trengs.

«Jeg har aldri tenkt at det at jeg er kvinne, gjør at det skal være vanskeligere å være politiker. Ikke i likestillingslandet Norge. Men det er det. Hadde det vært bedre for miljøsaken dersom jeg var en hvit mann? Ofte tenker jeg dessverre det. Da hadde debattene handlet mer om sak og reelle uenigheter. Da hadde jeg generert mindre sinne, hets og trusler, og vi hadde sluppet å bruke tid og tankekraft på å forholde oss til ukonstruktivt hat, framfor reelle politiske uenigheter og saklig kritikk.»

Berg veier politisk gjennomslag tyngre enn kostnaden ved å være eksponert i offentligheten. «Men det betyr ikke at vi skal akseptere at det skal koste så mye mer å være kvinne, å ikke være hvit i huden, eller skille seg ut på andre måter. Kampen for reell likestilling må fortsette,» avslutter hun.

Identitet: Utelukker ingenting

I sin nye bok *Identity: The Demand for Dignity and the politics of Resentment* advarer statsviteren Francis Fukuyama om farene ved identitetspolitikk. Han følger opp andre professorer som Mark Lilla og Steven Pinker som frykter at venstresiden blir oppstykket.

I et intervju med Klassekampen sier Fukuyama at synkende oppslutning for venstresida, særlig i USA, kan forklares med at de forlot klasseanalysen til fordel for en politikk med utgangspunkt i ulike minoriteters rettigheter.

Mohamed Abdi er en av dem som reagerer i en kommentar til intervjuet i Morgenbladet: «Alt som har med kvinner, minoriteter og skeive å gjøre er identitetspolitikk. Alt annet er ikke bare viktigere; det kan også regnes som mer «ekte» politikk.» Han henviser til et sitat fra Kwame Anthony Appiah, som sier at identitetspolitikk som regel er det «de andre» gjør, mens det «hvite» driver med, bare er politikk.

Francis Fukuyama.

I en lengre tekst under vignetten «Med andre ord» i Klassekampen skriver Nora Warholm Essahli sitt svar til Fukuyama. Hun argumenterer for at «det problematiske med Fukuyamas uttalelser, er at han framstiller det som om den ene identiteten utelukker den andre. At det ikke finnes noe rom for et samarbeid om et større prosjekt.»

Samtale

AGAINST RACE AND RACISM: PROFESSOR PAUL GILROY LITTERATURHUSET 17. APRIL 2018

Paul Gilroy har siden 1980-tallet vært en ledende intellektuell innen kampen mot rasisme. *There Ain't No Black In The Union Jack: The Cultural Politics of Race And Nation* (1987) har inngått i den postkoloniale kanonen. I *There Ain't No Black* så han spesifikt på forholdet mellom rasisme og nasjonalisme og det at rasisme transcenderer høyre-venstre-aksen i politikken.

På Litteraturhuset i Oslo møter han Sindre Bangstad til samtale om motstand mot rase og rasisme.

Kino

ARABISKE FILMDAGER VIKA KINO

19. - 22. APRIL 2018

Arabiske filmdager er Norges eneste filmfestival som utelukkende viser filmer fra og om den arabiske verden. Dette er den åttende gangen festivalen arrangeres, og hele programmet offentliggjøres 5. april 2018.

På festivalen vises spillefilmer såvel som dokumentarfilmer, og prominente regissører, skuespillere gjester festivalen. Festivalen arrangerer samtidig samtaler og debatter for å sette filmene i en større kontekst.

JODOROVSKY'S DUNE CINEMA NEUF 24. APRIL 2018

Alejandro Jodorovskys forsøk på å filmatisere kultromanen *Dune* regnes av mange som den beste filmen som aldri ble laget. Dokumentaren *Jodorovsky's Dune* beviser godt på vei dette.

Mick Jagger, Orson Welles, Salvador Dali, Moebius og Pink Floyd ble alle overbevist av Jodorovsky om å bidra med sine respektive talenter om å skape den ultimate kultfilmen. Star Wars, Alien, Blade Runner og The Matrix står alle i gjeld kanskje spesielt til tegneren Moebius' skisser for filmen.

Utstillinger

BEIRUT, BEYRUT, BEYROUTH, BEYROUT OSLO KUNSTFORENING 15. MARS - 29. APRIL 2018

I denne utstillingen med 15 forskjellige kunstnere møter Norden Midtøsten. Utstillingen belyser og stiller spørsmål til et sosio-politisk komplekst samfunn og dets historie, med skarphet, alvor, sorg og humor. Tittelen peker på det kulturelle mangfoldet som Libanon, og hele Midtøsten, representerer - med lange tradisjoner av å være en multikulturell og mangespråklig region.

MIGRATING IDENTITIES MELAHUSET

12. APRIL - 26. APRIL

Utstillingen *Migrating Identities* er på ulike sett påvirket av dype relasjoner til – og kunstnernes felles erfaringer med – opplevelsen av å bevege seg mellom ulike kulturelle tilværelser.

Bak utstillingen står kunstnerkollektivet Norwegian Worldwide Artists (NWA), som består av syv kvinnelige kunstnere med ulik kulturell bakgrunn.

Dans

CIRCUS XANTI «AS A TIGER IN THE JUNGLE» BÆRUM KULTURHUS 7. APRIL 2018

Her kan du høre historien om sirkusutøverne Renu Ghalan og Aman Tamang, som forlot sine hjem i Nepal med drømmer om stjernestatus og løfter om ubegrensede muligheter. Det som fulgte var et liv i slaveri, utnyttelse og misbruk: Indiske sirkus ble deres fengsel.

Med ord, bevegelse, dans og imponerende nysirkus stilles spørsmål om liv, kjærlighet, fattigdom og grådighet.

Fortelling

**KOAME SEREBA,
KERSTI STÅBI, AFTERSTORY
RIKSSCENEN (FORTELLERFESTIVALEN)
13. APRIL 2018**

Hør fortellingen om Kouame Serebas eventyrlige liv. Sereba har samarbeidet med musikere fra hele verden i sjangre som jazz, folkemusikk, samtidsmusikk og moderne, afrikansk musikk.

Sangeren og fortelleren Kersti Ståbi har laget et en serie fortellerkonserter der Eddadiktet Vøluspå fremføres på originalspråket norrønt, samtidig inspirert av helt andre episke sangtradisjoner.

Konsserter

**CUBAN JAZZ TRAIN
MELAHUSET
23. MARS 2018**

Den innovative musikken til Cuban Jazz Train er verdensberømt for å kombinere rytmene fra afro-cubansk musikk og jazz, og med dette videreføre den cubanske musikkarven i moderne drakt.

Dirigent og perkusjonist Calixto Oviedos er en latinsk, grammy-nominert trommeslager fra Cuba. Gjennom sin over 38 år lange musikk-karriere har han delt scene med noen av verdens beste musikere. Oviedos' musikk fremheves som særegen og innovativ - og som en ny cubansk standard for kommende generasjoner.

**CUNNINLYNGUISTS
JOHN DEE
4. APRIL 2018**

Cunninlynguists følger i fotsporene til Dungeon Family – crewet som ble frontet av sørstatspionerer som Outkast og Goodie Mob. Rapperne i gruppa Natti og Deacon The Villain kommer fra Lexington i Kentucky, mens produsenten og rapperen Kno kommer fra Atlanta i Georgia. Musikken er både organisk og digital, eksplisitt og implisitt, politisk og gangsta – på samme tid. Albumene *A Piece of Strange*, *Dirty Acres* og *Oneirology* regnes av mange som deres beste og disse var alle med på mange kritikeres årsbestelister i 2006, 2007 og 2011.

Diverse

**GRENSELØST OSLO!
MELAHUSET
24. MARS 2018**

Melahuset og Refugees Welcome Oslo inviterer til sosialt ettermiddagsevent med interkulturelt fokus!

Det vil bli enkel matservering, kulturelle og musikalske innslag, variert musikk og også muligheter for å lære indisk dans med Shilpi Bhatnagar fra Shakti-kreativitet.

Arrangementet er alkoholfritt og gratis, og holdes i Melahusets lokaler fra kl 17.00-19.30.

**LALITHA NANDINI + ARTHUR KAY
BLÅ
20. APRIL 2018**

Det eneste de fiolinspillende søstrene M. Lalitha og M. Nandini sier de kan være enige om er musikk. De blir ansett som pionerer for sin fusjon av søsasiatisk klassisk musikk og vestlig klassisk musikk. De har bakgrunn i den sørlige karnatiske tradisjonen og blir kalt for «fiolinsøstrene» på folkemunne.

Arthur Kay blander brasilianske impulser med dype impresjonistiske klanger, mens heftig jazz spilles over hjemmesnekrede trommeloooper.

**AMADOU & MARYAM
COSMOPOLITE
11. MAI 2018**

Det blinde ekteparet Amadou & Maryam møttes på Bamako Center For Young Blind People på 1970-tallet, og ble raskt valgt ut av læreren Idrissa Soumaoro til å være med på det klassiske albumet hans *Le Tioko-Tioko*.

Siden har de jobbet med Manu Chao og Damon Albarn og regnes blant de fremste ambassadørene for afropop fra Mali.

"The personal
is not political,
the political
is personal."

"We are here
because
you were there."

"The point is to look
liberal, while calling
yourself labour and
working for capital."

"Businesses are in the
business of government
and governments are in the
business of business."

"There are two racisms:
the racism that discriminates
and the racism that kills."

"If those who have
do not give,
those who haven't
must take."

"When memory dies
a people die.
But what if we make up
false memories?
That's worse
that's murder."

A. Sivanandan
(1923-2018)

Leder i over 40 år for Institute of
Race Relations i Storbritannia og
redaktør for tidsskriftet Race & Class.

